

Badania socjologiczne zrealizowane wśród

mieszkańców 5 kwartałów zabudowy mieszkaniowej

zlokalizowanych przy Alei Wojska Polskiego na odcinku

od Placu Szarych Szeregów do Placu Zwycięstwa w Szczecinie

Raport końcowy

**Fundusze
Europejskie**
Pomoc Techniczna

**Miasto
Szczecin**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Wprowadzenie	3
Nota metodologiczna	5
1. Charakterystyka respondentów	7
2. Użytkowanie wnętrz kwartałów	18
3. Postrzeganie wnętrz kwartałów	23
4. Opinie na temat przyszłego kształtu wnętrz kwartałów	31
5. Gotowość uczestnictwa w działaniach rewitalizacyjnych	39
Podsumowanie	47
Spis rysunków i tabel	49

Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego raportu są wyniki badań socjologicznych zrealizowanych wśród mieszkańców 5 kwartałów zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych przy Alei Wojska Polskiego na odcinku od Placu Szarych Szeregów do Placu Zwycięstwa w Szczecinie.

Do celów ogólnych badania zaliczono:

- a) uzyskanie danych i informacji służących podejmowaniu optymalnych decyzji w procesie opracowania koncepcji zagospodarowania wewnątrz 5 kwartałów zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych przy Alei Wojska Polskiego na odcinku od Placu Szarych Szeregów do Placu Zwycięstwa w Szczecinie;
- b) zdiagnozowanie społecznego odbioru stanu istniejącego na obszarze badanym i potrzeby zmian z niego wynikających, wyznaczenie priorytetów niezbędnych do wykonania zmian w obszarze objętym badaniem, wyznaczenie kryteriów i oczekiwań mieszkańców dotyczących zmian mających objąć teren badany.

W ramach konceptualizacji, na podstawie celów ogólnych wyodrębniono cztery najważniejsze cele szczegółowe badania. W ramach celów szczegółowych zebrano informacje na temat:

- a) obecnego użytkowania wewnątrz kwartałów oraz zasięgu ich oddziaływania (kto, jak często, w jakim celu przychodzi/przyjeżdża i korzysta z wnętrza kwartału);
- b) obecnego postrzegania wnętrza kwartału (ogólna ocena wnętrza jako przestrzeni półpublicznej w aspektach: społecznym, funkcjonalnym, estetycznym, rekreacyjnym, komunikacyjnym oraz jako miejsca zamieszkania i/lub prowadzenia działalności gospodarczej – jakie są mankamenty, główne problemy i źródła obecnego kryzysu oraz mocne strony, ocena jego aktualnego stanu, ocena poczucia bezpieczeństwa, pozyskanie informacji o indywidualnym

charakterze wnętrza kwartału, badanie poziomu zadowolenia ze stanu istniejącego i stopnia identyfikacji z badanym obszarem, itp.);

c) postaw i preferencji mieszkańców w odniesieniu do przyszłego kształtu wnętrza kwartału w aspektach: społecznym, funkcjonalnym, estetycznym, rekreacyjnym, komunikacyjnym, wizji mieszkańców w odniesieniu do jego przyszłego charakteru;

d) gotowości uczestnictwa w rozstrzyganiu o sprawach zagospodarowania wnętrza kwartału oraz w działaniach rewitalizacyjnych.

Na proces badawczy składały się następujące etapy realizacji projektu:

- Opracowanie metodologii badawczej, narzędzi badawczych;
- Dobór próby, realizacja terenowej fazy badania;
- Integracja i analiza zgromadzonych danych;
- Opracowanie raportu końcowego.

Badanie zostało zrealizowane w ramach projektu pn. „Rewitalizacja obszaru przestrzeni publicznej i zabudowy śródmiejskiego odcinka Alei Wojska Polskiego w Szczecinie”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Nota metodologiczna

Metodologia badań terenowych oparta została na doborze kwotowym. Respondentów zdecydowano się podzielić na dwie grupy: mieszkańców i przedsiębiorców.

W przypadku badania przedsiębiorców prowadzących działalność wewnątrz kwartałów założono zaproszenie do uczestnictwa w badaniu wszystkich podmiotów prowadzących działalność wewnątrz wyznaczonych kwartałów. Włączenie do badania przedsiębiorców prowadzących działalność wewnątrz kwartałów motywowane było jednym z celów badania, mianowicie: identyfikacją i poznaniem wnętrza kwartału jako miejsca zamieszkania i/lub prowadzenia działalności gospodarczej. Dla przedsiębiorców przygotowana została odrębna ankieta dotycząca wyżej wymienionego zagadnienia. Ankieta liczyła 15 pytań. Kwestionariusz badawczy przygotował Wykonawca, Zamawiający zaakceptował jego treść w drodze konsultacji projektowych. W badaniu wzięło udział 63 przedsiębiorców.

W ramach badania mieszkańców wyznaczono kwoty dla poszczególnych kwartałów zamieszkania. Dobór respondentów do badania zrealizowany został metodą random route (ustalonej ścieżki). Najpierw losowane były budynki (numery budynków), w których zrealizowane zostanie badanie. Po wylosowaniu budynków ustalone zostały punkty startowe dla ankietatorów. Jako punkty startowe wybrane zostały pierwsze numery mieszkań w wylosowanym budynku. Po znalezieniu się w punkcie startowym ankietator podejmował próbę realizacji wywiadu. W przypadku powodzenia odliczał trzy mieszkania (trzy numery) i udawał się pod wybrany w ten sposób kolejny adres, celem realizacji kolejnego wywiadu. W przypadku niepowodzenia odnotowywał jego przyczynę oraz podejmował próbę realizacji wywiadu w kolejnym mieszkaniu (pod kolejnym numerem). Wywiad na podstawie ankiety dla mieszkańców nie był przeprowadzany w przypadku budynków o charakterze usługowym/produkcyjnym (sklepy, zakłady pracy, etc.). Wywiady przeprowadzane były jedynie w mieszkaniach lub ich bezpośrednim sąsiedztwie, np. przed drzwiami mieszkania. Wywiady przeprowadzane były przede wszystkim w godzinach popołudniowych i wieczornych. Ankieta liczyła 22 pytania. Kwestionariusz badawczy przygotował Wykonawca, Zamawiający zaakceptował jego treść w drodze konsultacji projek-

towych. W badaniu wzięło udział 342 mieszkańców dobranych w sposób kwotowy z uwzględnieniem kwartału zamieszkania. Wyniki badania wśród mieszkańców pozwalają wnioskować z maksymalnie 5% błędem statystycznym.

Badania wśród mieszkańców i przedsiębiorców zrealizowane zostały techniką CAPI (Computer Assisted Personal Interview). Wywiady realizowane były z użyciem autorskiego oprogramowania Wykonawcy badania. Badania CAPI pozwalają w szybki i efektywny sposób poznać opinie respondentów, łącząc w sobie zalety spersonalizowanego podejścia do badanego zapewnianego przez tradycyjną metodę ankiety papierowej (PAPI), z komputerową weryfikacją wprowadzanych danych i natychmiastowym raportowaniem. Główne zalety tej metody to: system komputerowy weryfikujący poprawność wprowadzanych danych i gwarantujący szybkie przygotowanie raportu i analizy statystycznej otrzymanych wyników, niezależność systemu od połączenia z Internetem, przyspieszenie realizacji badania, obniżenie kosztów i minimalizacja błędów, m.in. dzięki pominięciu etapu ręcznego kodowania odpowiedzi respondentów i automatyzacji pytań filtrujących w kwestionariuszu.

W niniejszym raporcie przedstawiono najważniejsze wyniki zrealizowanych badań. Podczas realizacji badań ilościowych dążono do tego, aby każda rozmowa miała szczerzy charakter, a każdy z uczestników badania miał nieskrępowaną możliwość artykułowania własnych poglądów, bez poczucia, iż informacje te nie zostaną objęte klauzulą anonimowości.

Projekt badawczy zrealizowano w terminie 8.08.2017 r. – 29.09.2017 r. Nad prawidłowością wykonania projektu czuwał jego Zleceniodawca – Gmina Miasto Szczecin. Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie i zestawienie najważniejszych wyników uzyskanych w toku badania i dokonanych analiz.

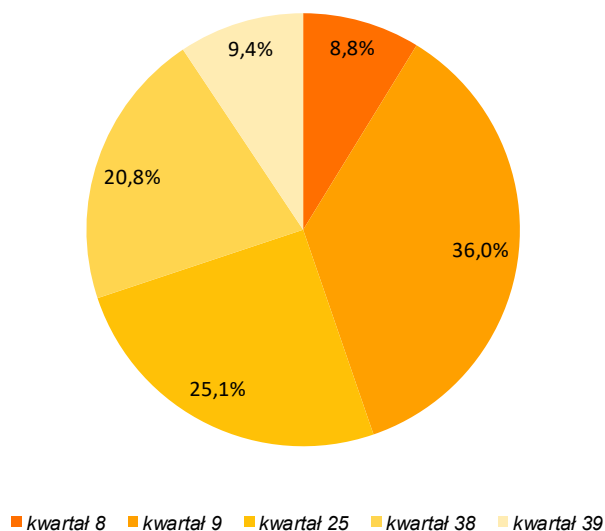
Wyznaczone kwartały wyraźnie różnią się pod względem liczby mieszkańców. Najslabiej zaludniony jest kwartał 8, który zamieszkują obecnie 272 pełnoletnie osoby. Największa liczba osób zamieszkuje natomiast na obszarze kwartału 9. Liczy on obecnie 1117 pełnoletnich mieszkańców. Ogółem na obszarze wszystkich wyznaczonych kwartałów mieszka 3112 dorosłych osób. Szczegółowa statystyka liczby mieszkańców znajduje się poniżej. Statystyka dotyczy wyłącznie osób pełnoletnich, ponieważ tylko je zaproszono do udziału w badaniu.

- Kwartał 8 – 272 mieszkańców;
- Kwartał 9 – 1117 mieszkańców;
- Kwartał 25 – 786 mieszkańców;
- Kwartał 38 – 648 mieszkańców;
- Kwartał 39 – 289 mieszkańców.

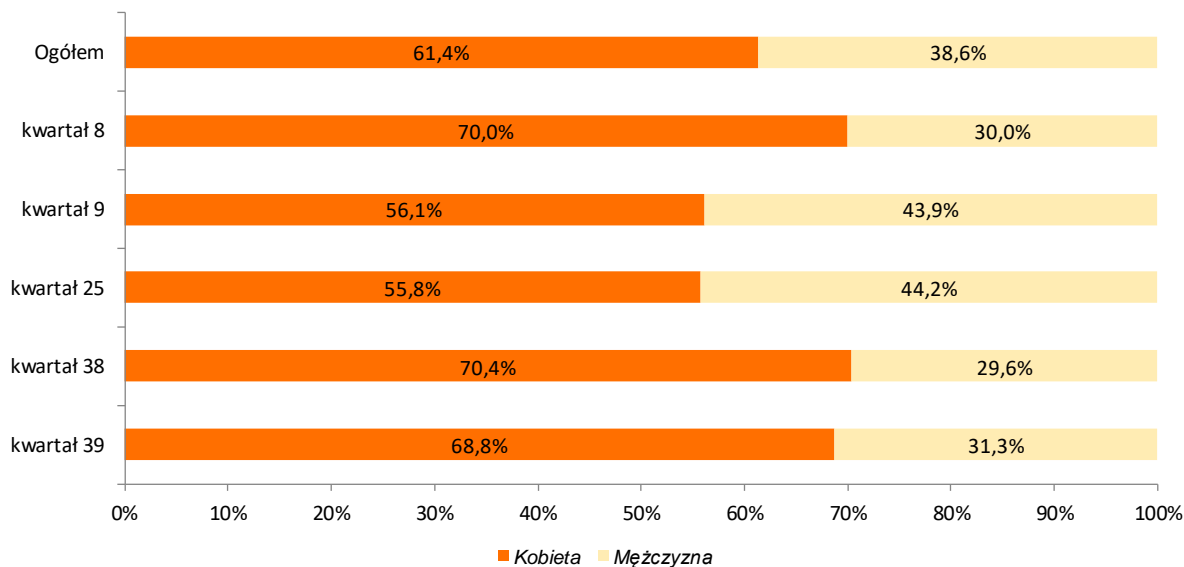
W poszczególnych kwartałach przebadano liczbę osób proporcjonalną do liczby pełnoletnich mieszkańców. W badaniu uczestniczył blisko co 10 dorosły mieszkaniec każdego kwartału. Ogółem przebadano 342 mieszkańców, co umożliwia wnioskowanie z maksymalnym błędem pomiaru wynoszącym 5%. W badaniu wzięły udział wyłącznie osoby, które wyraziły zgodę na udział w badaniu. Niestety nie w każdym z kwartałów mieszkańcy z taką samą ochotą podchodzili do udziału w badaniu. Już na etapie pozyskiwania respondentów zidentyfikowano kwartał 8, jako ten gdzie mieszkańcy najmniej chętnie wypowiadali się na tematy badania. Pośrednio może to potwierdzać, że mieszkańców tego właśnie kwartału zaktywizować będzie najciężej, bowiem są oni prawdopodobnie najbardziej obojętni w sprawach dotyczących przyszłości swojego obecnego miejsca zamieszkania. Obserwację ankieterów potwierdza wiele wyników badania przedstawionych w dalszej części opracowania.

Zgodnie z proporcją wynikającą z liczby mieszkańców poszczególnych kwartałów, największą grupę respondentów stanowiły osoby zamieszkujące w: kwartale 9 (36,0% ogółu ankietowanych), kwartale 25 (25,1%) oraz kwartale 38 (20,8%). Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku.

Rysunek 2. Kwartały realizacji badania mieszkańców $N=342$

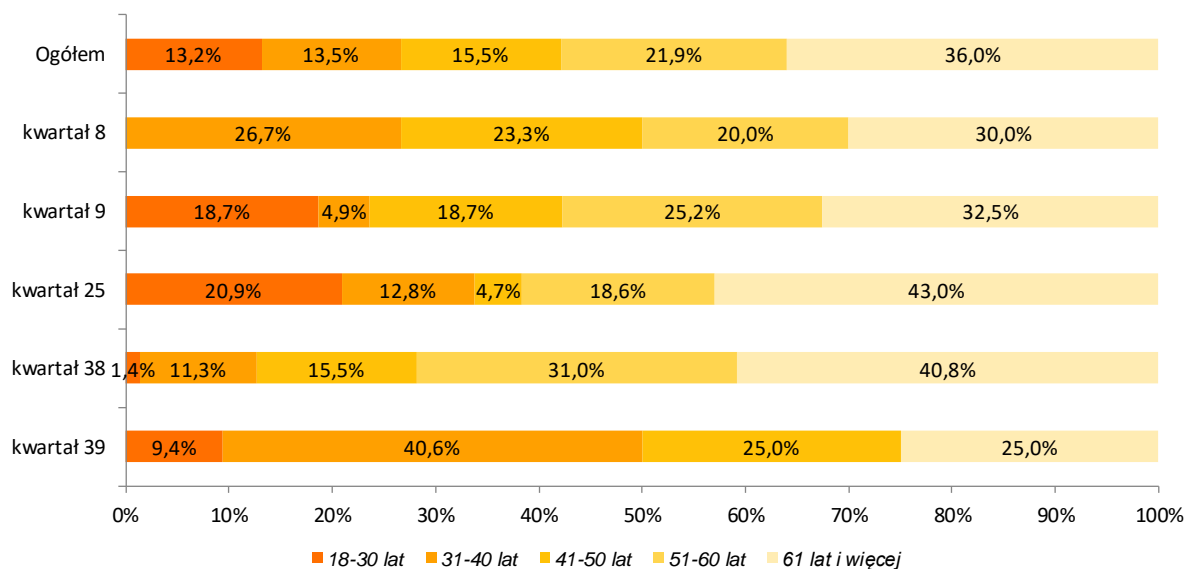

Ze względu na brak wiarygodnych i aktualnych danych nie kontrolowano struktury respondentów ze względu na cechy społeczno-demograficzne. Wśród respondentów przeważały kobiety, które stanowiły 61,4% wszystkich badanych. W każdym z kwartałów kobiety stanowiły co najmniej 55% ankietowanych. Największy ich udział odnotowany został w kwartale 38 (70,4% badanych).

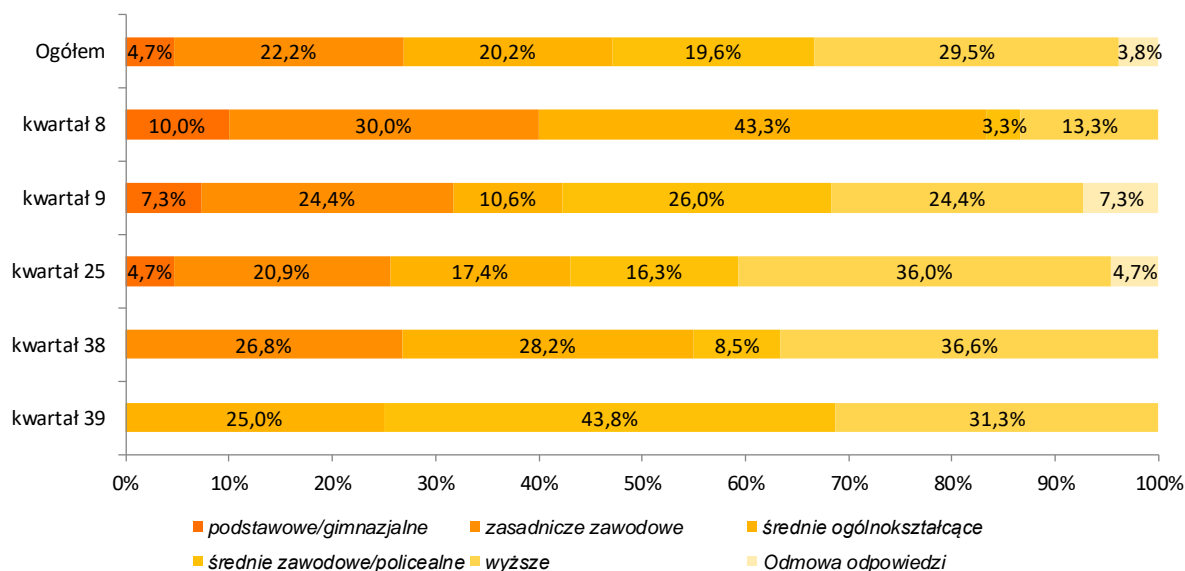
Rysunek 3. Płeć respondentów $N=342$

Statystyka respondentów z poszczególnych kwartałów różni się także pod względem kryterium wieku. W kwartałach nr 8, 9, 25 i 38 najliczniejszą grupę respondentów były osoby w wieku 61 lat i więcej (od 30,0% do 43,0% ogółu). W kwartale 39 najczęściej udział w badaniu brały osoby w wieku 31-40 lat (40,6% ogółu). Ogółem wśród respondentów znalazło się:

- 13,2% osób w wieku 18-30 lat;
- 13,5% osób w wieku 31-40 lat;
- 15,5% osób w wieku 41-50 lat;
- 21,9% osób w wieku 51-60 lat;
- 36,0% osób w wieku 61 lat i więcej.

Rysunek 4. Wiek respondentów $N=342$

W badaniu uczestniczyły osoby o różnym poziomie wykształcenia. Ogółem największą grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (29,5%). Ponadto, 22,2% ogółu respondentów to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, 20,2% - osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, a 19,6% - osoby z wykształceniem średnim zawodowym/policealnym. Badani posiadający wykształcenie podstawowe/gimnazjalne stanowili 4,7% wszystkich badanych. 3,8% ankietowanych odmówiło podania poziomu wykształcenia. Struktura respondentów pod względem posiadanego wykształcenia różniła się w poszczególnych kwartałach. W kwartale 8 najliczniejszą grupę stanowili respondenci z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (43,3%). W kwartałach 9 i 39 najliczniejszą grupą byli ankietowani legitymujący się wykształceniem średnim zawodowym/policealnym (odpowiednio 26,0% i 43,8%). W kwartałach nr 25 oraz 38 wśród respondentów najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem wyższym (odpowiednio 36,0% i 36,6%).

Rysunek 5. Wykształcenie respondentów $N=342$

Mieszkańców uczestniczących w badaniu scharakteryzowano również pod względem aktualnego statusu zawodowego. Zdecydowaną większość badanych stanowili pracownicy najemni (60,8% ogółu badanych), którzy w poszczególnych kwartałach liczyli:

- Kwartał 8: 40,0%;
- Kwartał 9: 69,1%;
- Kwartał 25: 57,0%;
- Kwartał 38: 54,9%;
- Kwartał 39: 71,9%.

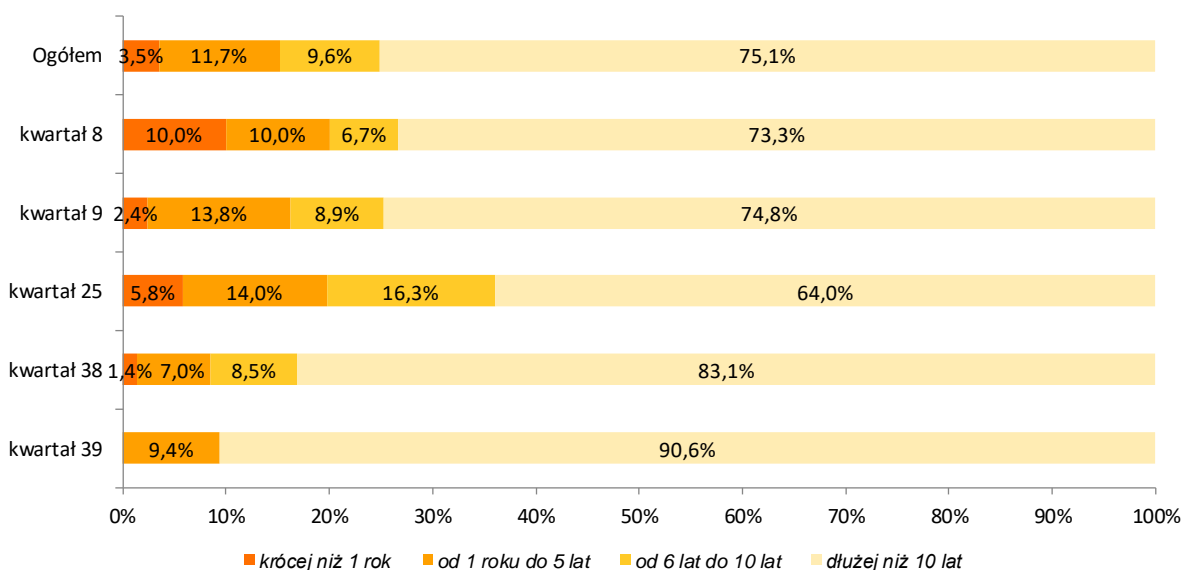
Drugą najliczniej reprezentowaną grupą byli emeryci i renciści (27,2% ogółu badanych). Ich statystyka w poszczególnych kwartałach przedstawia się następująco:

- Kwartał 8: 36,7%;
- Kwartał 9: 21,1%;
- Kwartał 25: 25,6%;
- Kwartał 38: 42,3%;
- Kwartał 39: 12,5%.

Pozostałe grupy respondentów okazały się zdecydowanie mniej liczne. W ogóle respondentów znalazło się bowiem również 5,6% bezrobotnych, 3,2% uczniów/studentów, 2,9% przedsiębiorców oraz 1,2% osób, które odmówiły podania aktualnego statusu zawodowego.

Ostatnią cechą charakteryzującą mieszkańców był czas zamieszkania w obecnym miejscu. 75,1% badanych to osoby, które mieszkają w obecnym miejscu dłużej niż 10 lat. Odsetek tej grupy w poszczególnych kwartałach waha się od 64,0% (kwartał 25) do 90,6% (kwartał 39). Relatywnie najwięcej nowych mieszkańców wzięło udział w badaniu mieszkańców kwartału 8 – osoby zamieszkujące ten kwartał krócej niż 1 rok stanowiły tam 10,0% badanych. Szczegółowe dane przedstawiono również na rysunku.

Rysunek 6. Okres zamieszkania respondentów w aktualnym miejscu $N=342$

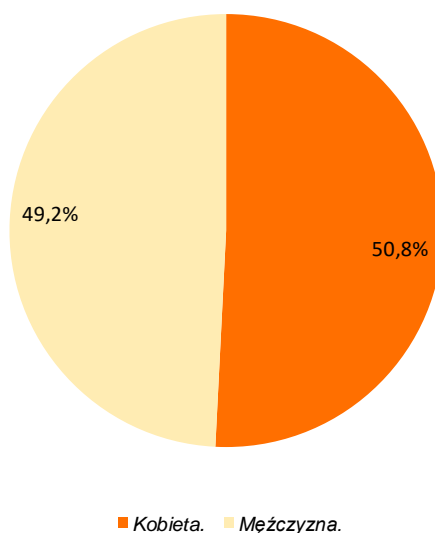
Oprócz mieszkańców, do badania zaproszono przedsiębiorców prowadzących działalność we wnętrzach kwartałów. Badanie przedsiębiorców miało charakter populacyjny. Zaproszono do niego wszystkich przedsiębiorców, których ankieterzy napotkali na swojej ścieżce poruszania się podczas badania mieszkańców. Na udział w badaniu zgodziło się 63 przedsiębiorców, w tym gronie znaleźli się przedstawiciele firm, które prowadzą działalność wewnątrz kwartału

(głównie firmy z kwartału 38) lub w budynkach znajdujących się na granicy kwartału, wewnątrz kwartału traktując jak zaplecze (np. parkując samochód, odbierając towar etc.).

Wśród badanych przedsiębiorców znaleźli się przedstawiciele rozmaitych branż, m.in. biuro rachunkowe, kantor, kwiaciarnia, firma ubezpieczeniowa, jubiler, zakład krawiecki, apteka, biuro projektowe, punkt doradztwa podatkowego, drukarnia, fotograf, zakład fryzjerski, kancelaria adwokacka, biuro nieruchomości, optyk, piekarnia, serwis komputerowy, sklep odzieżowy, solarium, drogeria, studio tatuażu, czy szkoła językowa. Pozwoliło to zebrać szerokie spektrum opinii przedsiębiorców zainteresowanych tym jak w przyszłości mogą wyglądać kwartały, w obrębie których działają.

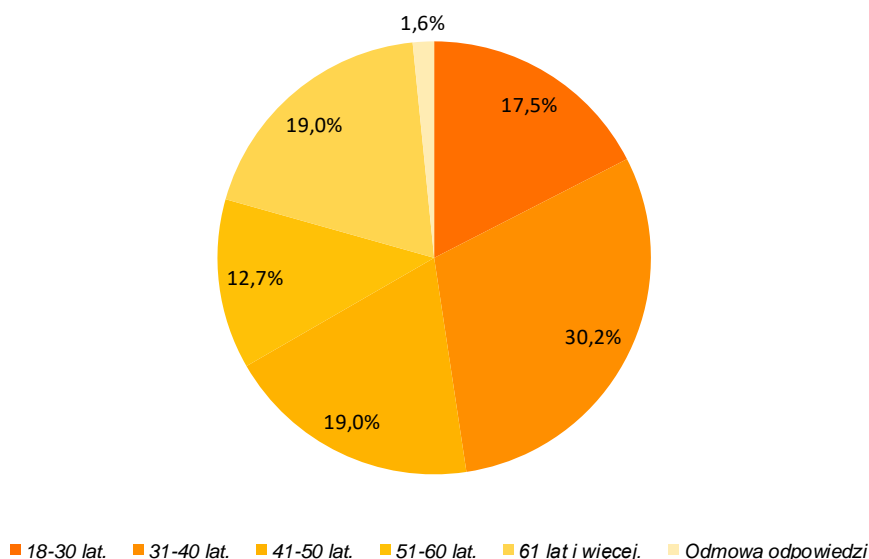
W badaniu przedsiębiorców wzięło udział 63 respondentów. Ich rozkład względem płci rozłożył się bardzo równomiernie. Kobiety stanowiły 50,8% badanych, mężczyźni natomiast 49,2%.

Rysunek 7. Płeć badanych przedsiębiorców $N=63$

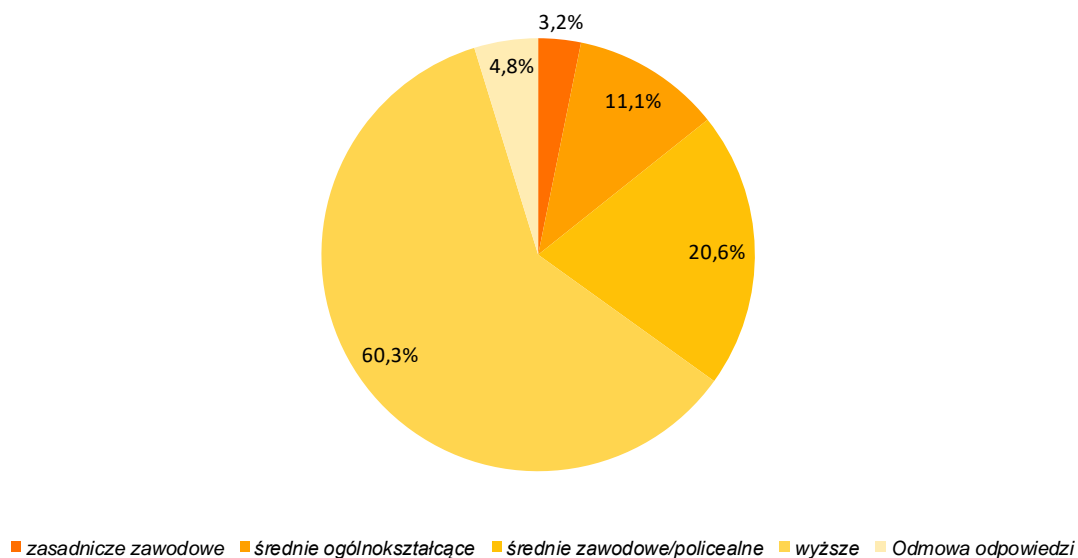
W badaniu wzięli udział przedstawiciele przedsiębiorców w różnym wieku. 30,2% z nich stanowiły osoby w wieku 31-40 lat. Po 19,0% respondentów to natomiast osoby w wieku 41-50 lat oraz 61 lat i więcej. Pozostałe grupy wiekowe były nieco mniej liczne. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku.

Rysunek 8. Wiek badanych przedsiębiorców $N=63$

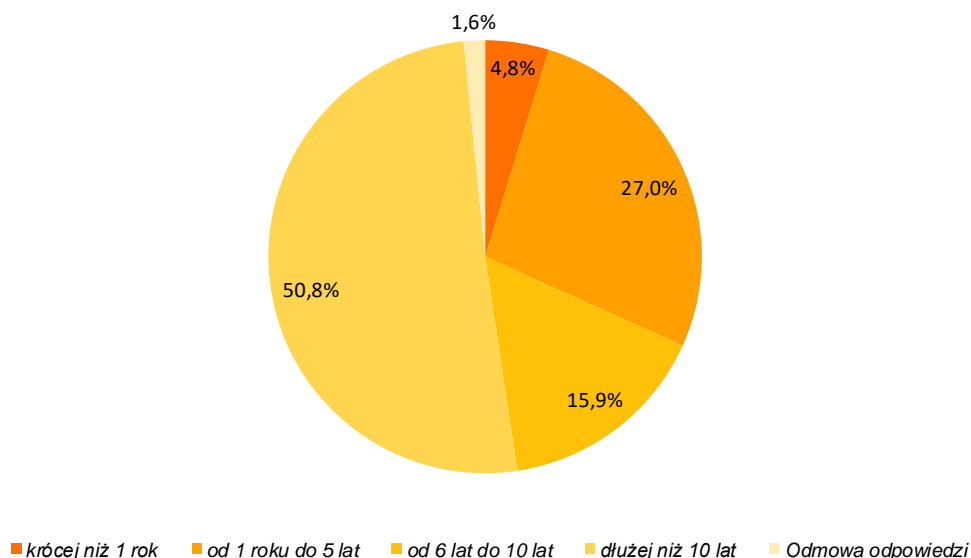
Zdecydowana większość badanych przedstawicieli biznesu posiada wykształcenie wyższe (60,3% ogółu). W gronie badanych znalazło się także 20,6% osób legitymujących się wykształceniem średnim zawodowym/policealnym, 11,1% osób posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące oraz 3,2% osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe. Nie wszyscy badani zgodzili się udzielić informacji na temat poziomu wykształcenia.

Rysunek 9. Wykształcenie badanych przedsiębiorców $N=63$

Wyniki badania potwierdzają, że w pomiarze wzięli udział przedsiębiorcy, którzy mają styczność z kwartałami od dłuższego czasu. 50,8% badanych prowadzi firmę w obecnym miejscu dłużej niż 10 lat. 15,9% robi to od 6 do 10 lat. 27,0% stanowią badani, którzy działają w obecnym miejscu od 1 do 5 lat. 4,8% badanych to nowi pracodawcy, którzy w obecnym miejscu prowadzenie działalności gospodarczej rozpoczęli wcześniej niż przed rokiem. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie.

Rysunek 10. Czas prowadzenia działalności gospodarczej w obecnym miejscu $N=63$

W rozdziale dotyczącym charakterystyki przedsiębiorców należy przedstawić również ich rozkład względem poszczególnych kwartałów. W badaniu zgodzili się wziąć udział przedsiębiorcy związani z czterema kwartałami:

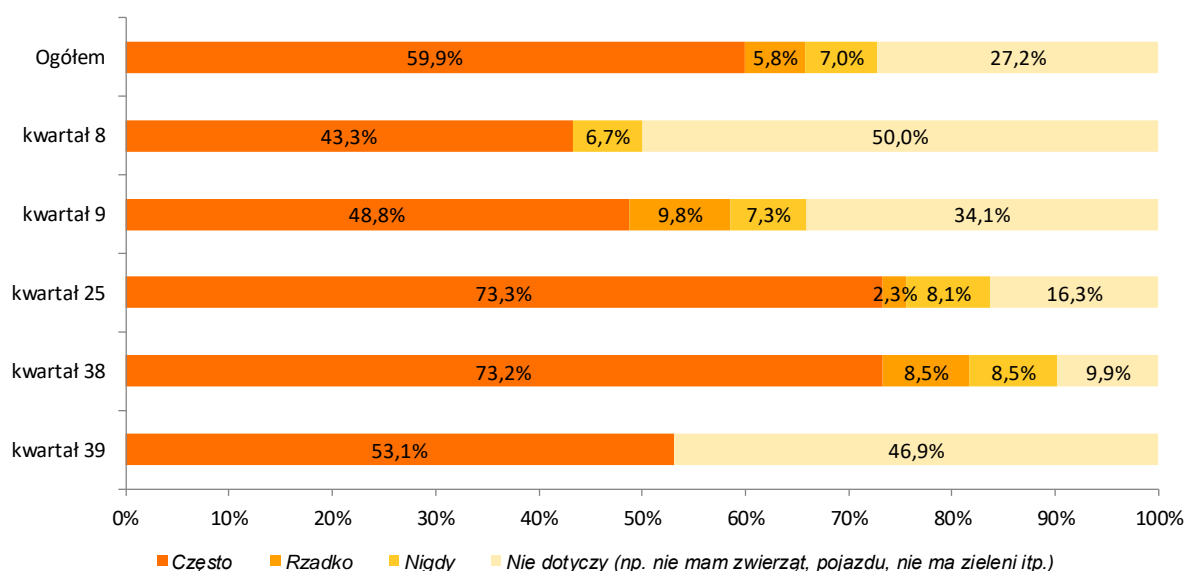
- W kwartale 8 przebadano 3 przedsiębiorców (4,8% ogółu ankietowanych);
- W kwartale 9 przebadano 34 przedsiębiorców (54,0% ogółu ankietowanych);
- W kwartale 25 przebadano 15 przedsiębiorców (23,8% ogółu ankietowanych);
- W kwartale 38 przebadano 11 przedsiębiorców (17,5% ogółu ankietowanych).

Ze względu na rozbieżne liczebności firm przebadanych w poszczególnych kwartałach oraz chęć przedstawienia wszystkich zebranych ankiet, zdecydowano się, aby wyniki ankiet wśród przedsiębiorców przedstawić bez rozróżnienia na poszczególne kwartały, które mogłoby okazać się mylące podczas oceny odpowiedzi respondentów. Informacje, których dostarczyli przedsiębiorcy zawierały się wyłącznie w jednym z celów szczegółowych i dotyczyły bieżącej oceny wnętrza kwartału, w tym szczególnie jako miejsca atrakcyjnego dla prowadzenia działalności gospodarczej.

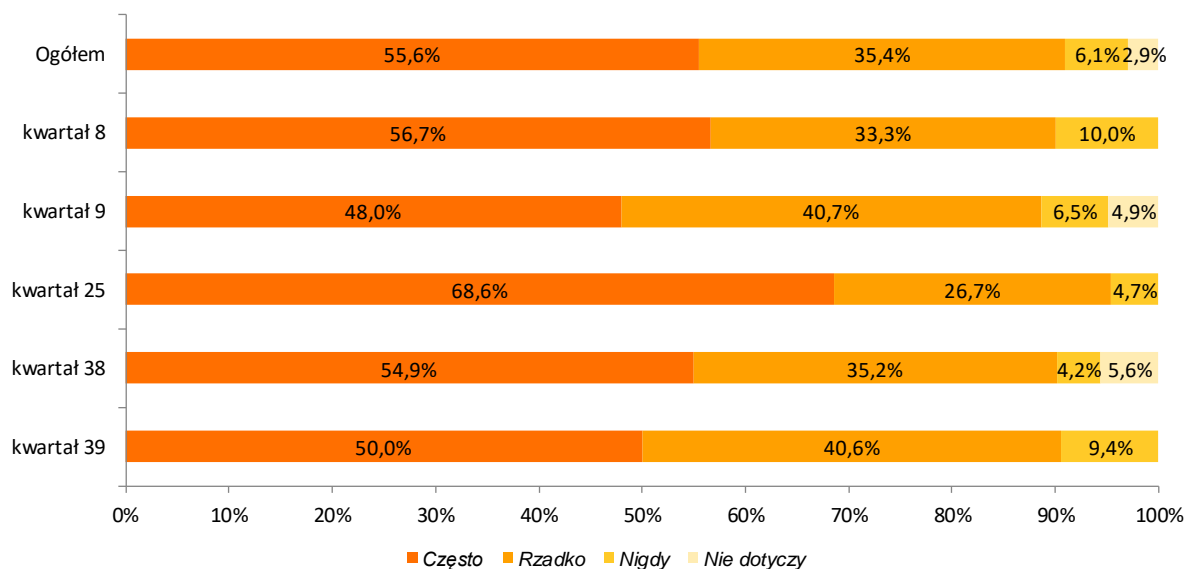
2. Użytkowanie wnętrz kwartałów

Badanie wśród mieszkańców rozpoczęło się od zebrania informacji na temat ich użytkowania wnętrz kwartałów. 59,9% mieszkańców często parkuje pojazd/pojazdy we wnętrzu kwartału. 34,2% badanych nie robi tego nigdy (w tym osoby, które nie posiadają pojazdu). Parkowanie pojazdu wewnątrz kwartału jest najbardziej powszechne wśród mieszkańców kwartałów 25 i 38 (często parkuje tam pojazd odpowiednio 73,3% i 73,2% mieszkańców). W pozostałych kwartałach często parkuje swój pojazd zdecydowanie niższy odsetek badanych.

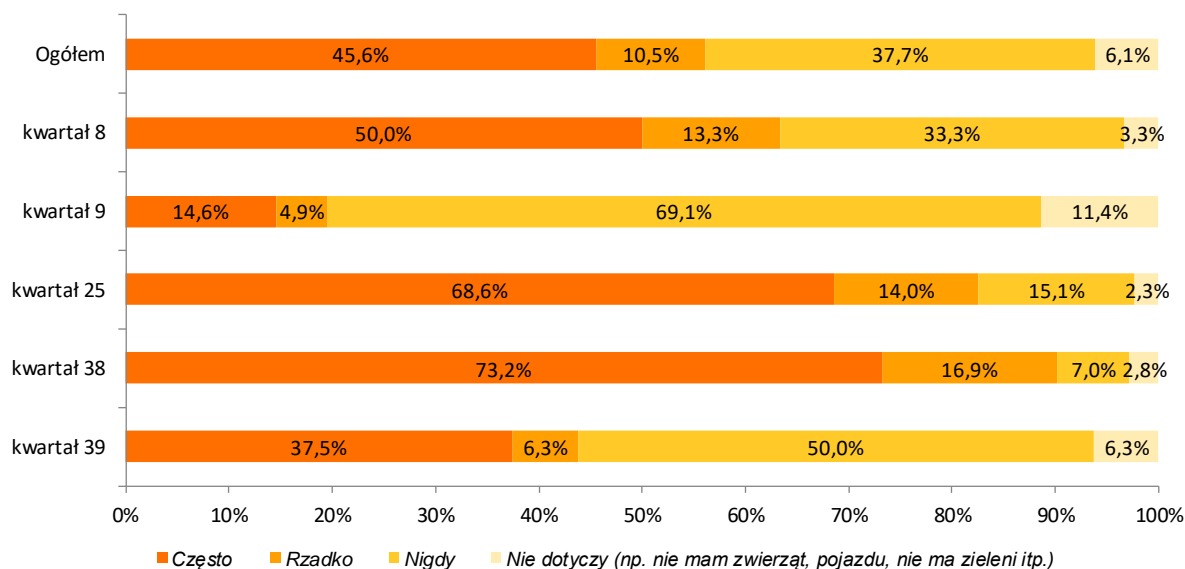
Rysunek 11. Parkowanie pojazdów we wnętrzach kwartałów przez mieszkańców $N=342$

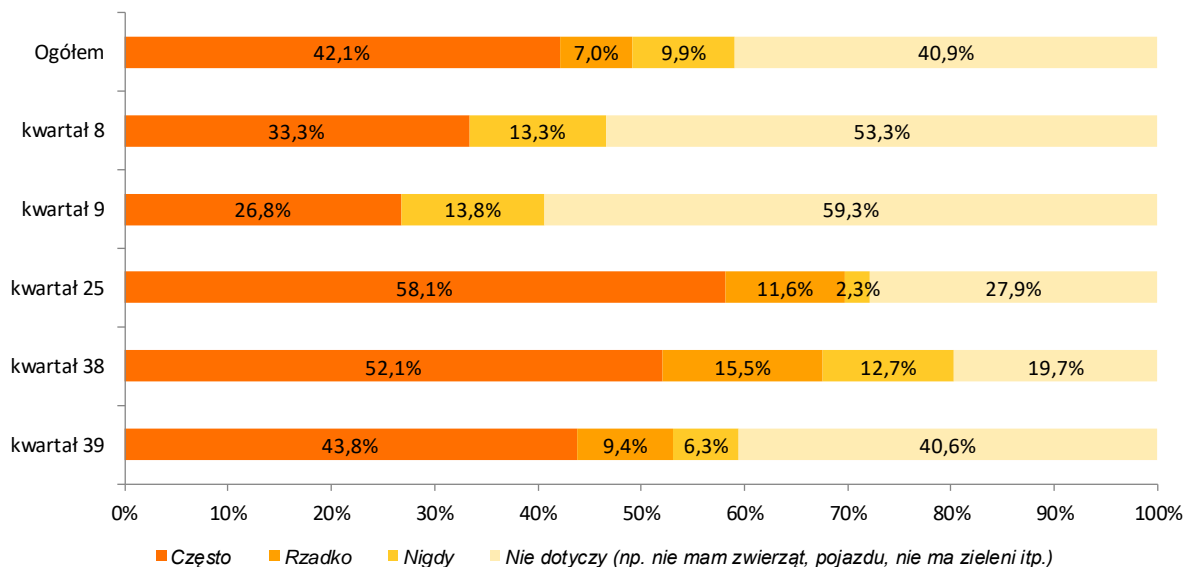
We wnętrzach kwartałów często dochodzi do wzajemnych spotkań i rozmów mieszkańców. 55,6% badanych często rozmawia z innymi mieszkańcami w przestrzeni publicznej. Odsetek ten jest dość zbliżony w poszczególnych kwartałach. Waha się od 48,0% (w kwartale 9) do 68,6% (w kwartale 25).

Rysunek 12. Częstość rozmów z innymi mieszkańcami wewnątrz kwartału $N=342$

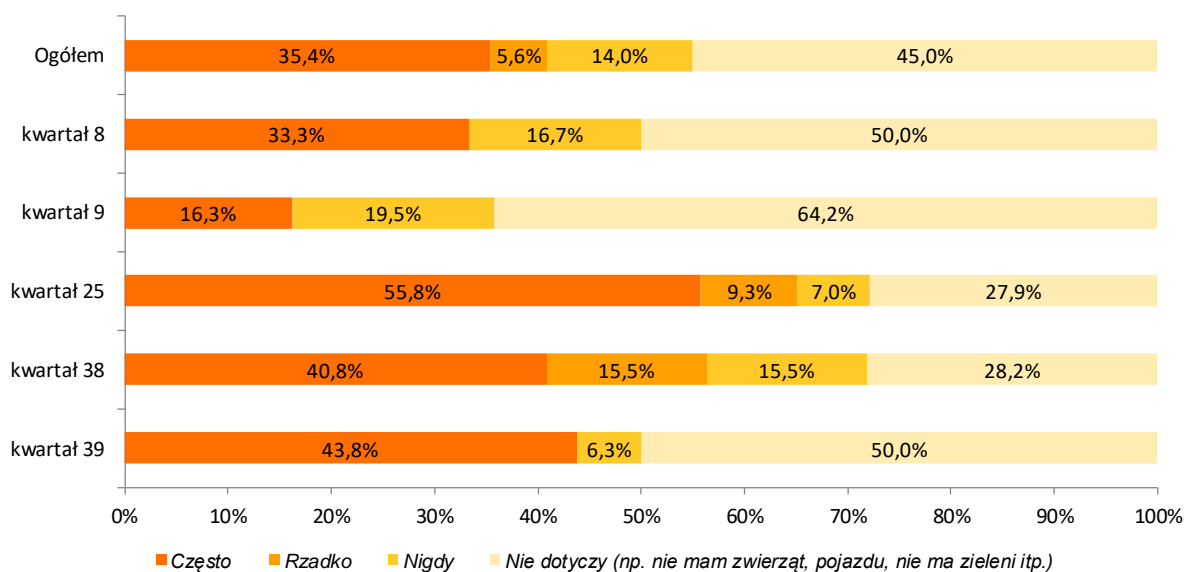
Wypoczynek na powietrzu jest kolejną, dość często podejmowaną aktywnością we wnętrzu kwartału. Odpowiedzi jednak tutaj wyraźnie różnią się, jeśli porównany je wśród mieszkańców poszczególnych kwartałów. Wypoczynek na powietrzu, tak jak parkowanie pojazdów, jest zdecydowanie najpowszechniejszy wśród mieszkańców kwartałów nr 25 (68,6% często wypoczywających na powietrzu) i 38 (73,2% często wypoczywających na powietrzu). Na drugim biegunie znajdują się przede wszystkim kwartały nr 9 (14,6% często wypoczywających na powietrzu) oraz 39 (37,5% często wypoczywających na powietrzu).

Rysunek 13. Wypoczynek na powietrzu wewnątrz kwartału $N=342$

Rzadziej wśród mieszkańców obserwuje się dbałość o zielenie wewnątrz kwartałów. 42,1% mieszkańców przyznaje się do częstej dbałości o wspólne tereny zielone. Odsetki aktywnych ponownie największe są wśród mieszkańców kwartałów nr 25 i 38. W wynikach zwraca uwagę natomiast duża polaryzacja opinii, bowiem wysokie są odsetki badanych, którzy nigdy nie dbają o tereny zielone lub zaznaczyli odpowiedź „nie dotyczy”, wskazującą najpewniej na to, że ich zdaniem wewnątrz kwartału nie ma niestety o co dbać.

Rysunek 14. Dbłość o zieleń wewnątrz kwartału $N=342$

Jeszcze rzadziej podejmowaną aktywnością jest wyprowadzanie na podwórze kwartału zwierząt domowych. Robi to często 35,4% ogółu badanych. Największe odsetki posiadających zwierzęta domowe zidentyfikowano w przypadku kwartałów nr 25, 38 i 39. Najmniejszy odsetek natomiast w przypadku kwartału nr 9.

Rysunek 15. Wyprowadzanie zwierząt domowych w przestrzeń kwartału $N=342$

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

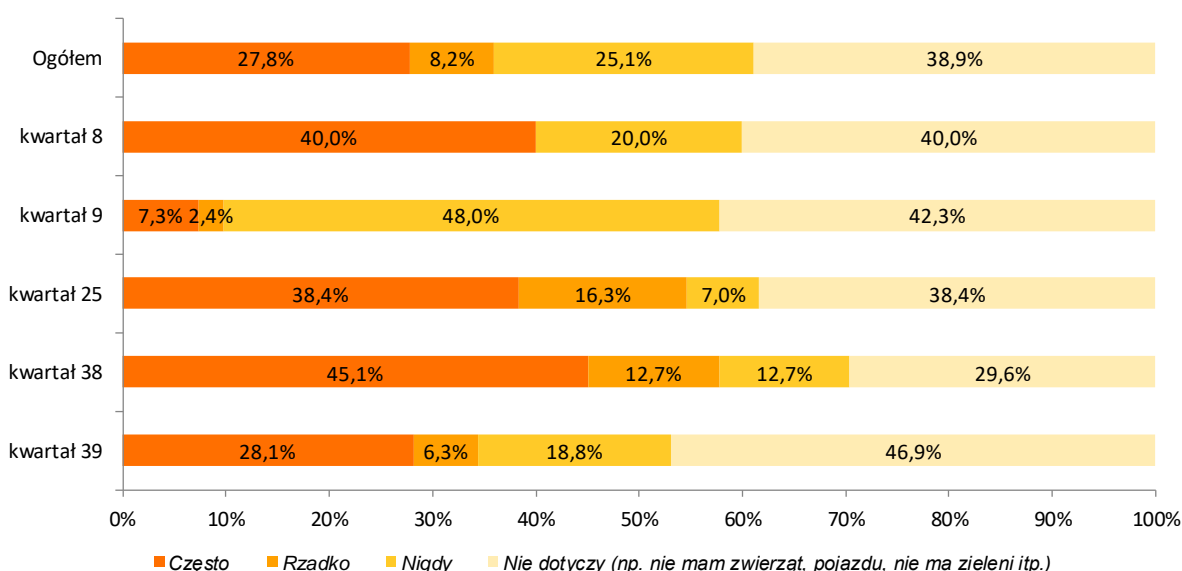
Miasto
Szczecin

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Mieszkańcy dość rzadko w przestrzeni wspólnej kwaterałów spędzają czas z dzieckiem/dziećmi. Przy czym zwykle najczęściej wynika to po prostu na braku dzieci/wnuków, z którymi w ten sposób można spędzać czas. W kwartale 9 szczególnie wysoki jest odsetek badanych, którzy nigdy nie spędzają czasu z dziećmi w przestrzeni kwaterału, mimo że mogliby to robić. Kontakty z dziećmi w przestrzeni wspólnej kwaterału najczęściej mają miejsce w kwaterałach nr 38, 25 i 8. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku.

Rysunek 16. Spędzanie czasu z dziećmi w przestrzeni wspólnej kwaterału *N=342*

3. Postrzeganie wnętrz kwartałów

Postrzeganie wnętrz kwartałów było jednym z zasadniczych celów szczegółowych badania, bowiem przed zadaniem pytania „jak powinno być” należało zapytać „jak jest”. Ocenie poddano wnętrza kwartałów w różnych aspektach: społecznym, funkcjonalnym, estetycznym, rekreacyjnym, komunikacyjnym oraz jako miejsca zamieszkania i/lub prowadzenia działalności gospodarczej. Ustalono również między innymi jakie są mankamenty i główne problemy, ale także mocne strony kwartałów.

W pierwszej kolejności respondentom przedstawiono kilka hipotetycznych opinii na temat postrzegania estetyki wnętrz kwartałów oraz ich funkcjonalności. Zadaniem badanych było ustosunkowanie się do każdej z opinii z wykorzystaniem pięciostopniowej skali ocen, gdzie 1 – oznaczało zdecydowany brak zgodny z opinią, a 5 – zdecydowaną zgodę z opinią. Analizę zebranych informacji oparto o technikę różnic netto. Zgodnie z nią odpowiedzi respondentów rejestrowane są na pięciostopniowych skalach zgody z danym twierdzeniem. Następnie od procentowego wskaźnika odpowiedzi przypadającego na dwie ostatnie cyfry skali (zgoda) odejmowany jest procentowy wskaźnik odpowiedzi przypadający na dwie pierwsze cyfry skali (niezgoda), w ten sposób otrzymujemy syntetyczny wskaźnik mieszczący się zawsze w przedziale od -100 do 100, gdzie im wyższa wartość wskaźnika tym większa zgoda z danym twierdzeniem.

Poniższa tabela zawiera syntetyczne zestawienie zebranych odpowiedzi pochodzących od mieszkańców poszczególnych kwartałów. Kolorem zielonym oznaczono twierdzenia co do których mieszkańcy są szczególnie zgodni, tzn. dla których wskaźnik netto wyniósł co najmniej 66,6. Analiza odpowiedzi badanych wskazuje, że zły stan nawierzchni podwórza to szczególnie ważny problem w przypadku kwartałów nr 9 i 25. Na zbyt małą liczbę terenów zielonych narzekali respondenci zamieszkujący kwartały nr 8, 9, 25 i 38. Zbyt mała liczba miejsc przeznaczonych na wypoczynek to bardzo istotny problem dla badanych z kwartałów nr 8, 25, 38 i 39. Na złą estetykę dostępnych miejsc wypoczynku zwracali uwagę przede wszystkim mieszkańcy kwartału 25. Zły stan elewacji budynków najbardziej przeszkadza mieszkańcom kwartału 9. Z kolei na zaniedbanie terenów zielonych najczęściej zwracali uwagę mieszkańcy kwartału 25.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Miasto
Szczecin

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Przywołane wyżej obserwacje są także najpowszechniejszymi dla ogółu badanych mieszkańców. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli.

Tabela 1. Opinie mieszkańców dotyczące postrzegania wnętrza kwartału $N=342$

Postrzeganie wnętrza	Ogółem	kwartał 8	kwartał 9	kwartał 25	kwartał 38	kwartał 39
Nawierzchnia podwórza jest w złym stanie	73,4	63,3	90,2	76,7	50,7	59,4
Terenów zielonych jest zbyt mało	70,8	70,0	70,7	90,7	70,4	18,8
Miejsz wypoczynku jest zbyt mało	69,6	76,7	54,5	77,9	81,7	71,9
Dostępne miejsca wypoczynku nie są estetyczne	54,7	53,3	52,0	75,6	45,1	31,3
Elewacje budynków nie są estetyczne	52,9	50,0	79,7	59,3	31,0	-15,6
Tereny zielone są zaniedbane	48,0	46,7	46,3	68,6	38,0	21,9
Problemem są zalegające śmieci	33,9	30,0	39,0	52,3	21,1	-3,1
Problemem są zalegające odchody zwierząt	28,4	-3,3	36,6	43,0	32,4	-21,9
Wewnątrz kwartału nie można czuć się bezpiecznie	26,9	26,7	42,3	10,5	31,0	3,1
Problemem są parkujące samochody	21,3	-6,7	21,1	33,7	26,8	3,1
Problemem są szkodniki (np. szczury)	12,3	33,3	-0,8	29,1	5,6	12,5

Takie samo pytanie skierowano do przedsiębiorców uczestniczących w badaniu. Wyniki przedstawiono ogółem, bez rozróżnienia na poszczególne kwartały ze względu na niewielką liczbę obserwacji. Odpowiedzi przedstawicieli firm okazały się zbieżne w opiniach mieszkańców poszczególnych kwartałów. Cztery z pięciu twierdzeń, z którymi najczęściej zgadzali się przedsiębiorcy znalazło się w pierwszej piątce najbardziej powszechnych opinii wśród mieszkańców, choć ich hierarchia rozkłada się nieco inaczej. Są to następujące opinie: terenów zielonych jest zbyt mało, miejsc wypoczynku jest zbyt mało, elewacje budynków nie są estetyczne, nawierzchnia podwórza jest w złym stanie. Szczegółowe dane z badania przedsiębiorców przedstawiono poniżej. Dla każdego stwierdzenia wyliczono wskaźnik różnicy netto.

- Terenów zielonych jest zbyt mało: 76,2;
- Miejsc wypoczynku jest zbyt mało: 69,8;
- Elewacje budynków nie są estetyczne: 61,9;

- Nawierzchnia podwórza jest w złym stanie: 55,6;
- Tereny zielone są zaniedbane: 49,2;
- Dostępne miejsca wypoczynku nie są estetyczne: 49,2;
- Problemem są zalegające odchody zwierząt: 42,9;
- Wewnątrz kwartału nie można czuć się bezpiecznie: 33,3;
- Problemem są zalegające śmieci: 6,3;
- Problemem są parkujące samochody: 3,2;
- Problemem są szkodniki (np. szczury): -20,6;

Przy zastosowaniu identycznego wskaźnika przeanalizowano kolejne pytania skierowane do mieszkańców. Zdiagnozowano tutaj postrzeganie wnętrza kwartału w kilku wybranych obszarach związanych z różnymi aspektami życia na terenie kwartału. Analiza odpowiedzi pomogła usystematyzować zebrane informacje, a na jej podstawie można wskazać najważniejsze aktualne problemy poszczególnych kwartałów. Respondenci na ogół zgadzali się tylko z dwoma z przedstawionych sformułowań:

- Kwartal jest miejscem z potencjałem, który trzeba obudzić;
- Kwartal jest miejscem, z którym czuję się osobiście związany(a).

Pozostałe sformułowania częściej wywoływały sprzeciw niż aprobatę mieszkańców. Największy sprzeciw odnotowano w przypadku twierdzeń:

- Kwartal jest miejscem atrakcyjnym dla seniorów;
- Kwartal jest miejscem, gdzie można spędzać czas na rekreacji;
- Kwartal jest miejscem atrakcyjnym dla dzieci i młodzieży;
- Kwartal jest miejscem estetycznym.

Wyniki badania pokazują z jednej strony związaną mieszkańców z kwartałem zamieszkania i uświadomioną konieczność rewitalizacji, z drugiej potwierdzają, że miejsce to nie jest „dobre do życia”, nie jest ładne, ani nie sprzyja aktywności mieszkańców na powietrzu. Szczegółowe dane ponownie przedstawiono w syntetycznej tabeli.

Tabela 2. Opinie mieszkańców dotyczące postrzegania wnętrza kwartału -2 N=342

Postrzeganie wnętrza	Ogółem	kwartał 8	kwartał 9	kwartał 25	kwartał 38	kwartał 39
Miejsce z potencjałem, które trzeba obudzić	49,1	56,7	61,0	15,1	56,3	71,9
Miejsce, z którym czuję się osobiście związany(a)	31,3	36,7	16,3	24,4	52,1	56,3
Miejsce bezpieczne wieczorem	-12,3	-10,0	-44,7	-30,2	45,1	31,3
Miejsce atrakcyjne do zamieszkania (pyt. dot. całego kwartału)	-13,2	-33,3	-46,3	14,0	-14,1	62,5
Miejsce, gdzie integrują się mieszkańcy	-16,1	-33,3	-36,6	-15,1	5,6	28,1
Miejsce, gdzie można byłoby otworzyć firmę	-34,5	-40,0	-50,4	-54,7	5,6	-3,1
Miejsce, gdzie miło można spędzać czas wolny	-45,9	-53,3	-68,3	-46,5	-28,2	9,4
Miejsce estetyczne	-48,5	-80,0	-78,0	-52,3	-2,8	3,1
Miejsce atrakcyjne dla dzieci i młodzieży	-53,5	-86,7	-78,0	-27,9	-25,4	-59,4
Miejsce, gdzie można spędzać czas na rekreacji	-55,8	-76,7	-80,5	-65,1	-19,7	3,1
Miejsce atrakcyjne dla seniorów	-59,1	-86,7	-70,7	-57,0	-49,3	-15,6

Ponownie opinie mieszkańców zestawiono z odpowiedziami przedstawicieli biznesu. Odpowiedzi przedsiębiorców posiadają bardzo wyraźnie widoczny element zbieżny z sądami mieszkańców. Obie grupy zasadniczo zgodziły się co do tego, że poszczególne kwartały są miejscami z potencjałem, które trzeba obudzić. Uświadomiona potrzeba rewitalizacji jest zatem widoczna w przypadku obu badanych grup. Obie grupy mają zbieżne opinie również w zakresie tego, czym kwartały obecnie nie są. Pięć twierdzeń wywołujących największy sprzeciw okazało się jednakowych dla obu grup, ułożyły się również w identycznej hierarchii. Szczegółowe dane przedstawiono poniżej.

- Miejsce z potencjałem, które trzeba obudzić: 69,8;
- Miejsce, atrakcyjnego do prowadzenia działalności gospodarczej: 1,6;
- Miejsce, gdzie integrują się mieszkańcy: -6,3;
- Miejsce, z którym czuję się osobiście związany(a): -7,9;
- Miejsce bezpieczne wieczorem: -12,7;

- Miejsce atrakcyjnego do zamieszkania (pyt. dot. całego kwartału): -44,4;
- Miejsce, gdzie miło można spędzać czas wolny: -57,1;
- Miejsce estetyczne: -60,3;
- Miejsce atrakcyjne dla dzieci i młodzieży: -65,1;
- Miejsce, gdzie można spędzać czas na rekreacji: -66,7;
- Miejsce atrakcyjne dla seniorów: -69,8.

Do mieszkańców i przedsiębiorców skierowano również pytania otwarte, w których bez wsparcia w postaci kafeterii mogli oni zwrócić uwagę na problemy i atuty kwartałów, które mogły umknąć uwadze badaczy i Zamawiającego na etapie konsultacji narzędzi projektowych. W pierwszej kolejności każdy z mieszkańców/przedsiębiorców został poproszony o wskazanie maksymalnie trzech najważniejszych problemów wnętrza kwartału, które wymagają pilnego zaradzenia. W drugiej kolejności przed respondentami postawiono zadanie wskazania maksymalnie trzech najsilniejszych stron kwartału, jego potencjalnych atutów. W tym miejscu należy zauważyć, że 73,7% badanych mieszkańców potrafiło wskazać konkretne mankamenty kwartału, a tylko 46,8% wskazać jego potencjalne atuty.

Poniżej zaprezentowano fragmenty wypowiedzi najczęściej pojawiające się w opiniach mieszkańców i przedsiębiorców danego kwartału. W świetle wypowiedzi zainteresowanych nie ulega wątpliwości, że poszczególne kwartały mają wiele wspólnych problemów.

Kwartał 8

Problemy: nierówności nawierzchni, nieremontowane oficyny (elewacje), zaniedbane klatki schodowe, zbyt mała liczba pojemników na śmieci, brak zieleni, nieszczelne okna i brak ocieplenia, zniszczona brama, brak miejsc do spędzania czasu z dziećmi, brak poczucia bezpieczeństwa.

Atuty: dogodna lokalizacja, dostępność komunikacji publicznej.

Kwartal 9

Problemy: brudne klatki schodowe, nieremontowane oficyny (elewacje), utrudnione parkowanie, brak miejsc wypoczynku, zniszczone bramy, zaniedbane podwórze, dziki parking, brak poczucia bezpieczeństwa, nierówności nawierzchni, spożywający alkohol, zwierzęce odchody.

Atuty: dogodna lokalizacja, dostępność komunikacji publicznej, ładna architektura.

Kwartal 25

Problemy: utrudnione parkowanie, wieczorne spożywanie alkoholu, brak zieleni, nieremontowane oficyny (elewacje), nierówności nawierzchni, słabe oświetlenie, zawilgocenie, brak łazienek w mieszkaniach, zalegające śmieci, brak centralnego ogrzewania, zwierzęce odchody.

Atuty: dogodna lokalizacja, dostępność komunikacji publicznej, względnie spokojna okolica.

Kwartal 38

Problemy: duży ruch samochodów, zaniedbane podwórze, hałas, utrudnione parkowanie, nieremontowane oficyny (elewacje), nierówności nawierzchni, gołębie, zarobaczenie, brak zieleni, zawilgocenie, spożywający alkohol.

Atuty: dogodna lokalizacja, sympatyczni mieszkańcy, ceny najmu lokali dla przedsiębiorców.

Kwartal 39

Problemy: utrudnione parkowanie, brak miejsc do spędzania czasu z dziećmi, słabe oświetlenie, hałas, brak zieleni, szkodniki.

Atuty: dogodna lokalizacja, dostępność komunikacji publicznej.

Do przedsiębiorców skierowano również osobne pytania, na podstawie których mogli oni dokonać oceny swoich kwartałów jako miejsc atrakcyjnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Zadaniem respondentów była ocena wybranych aspektów w pięciostopniowej skali, gdzie 1 – oznaczało ocenę zdecydowanie dobrą, a 5 – ocenę zdecydowanie złą. W analizie zebranego materiału ponownie zastosowano wskaźnik różnic netto. Oceny wskazują na zadowolenie przedsiębiorców szczególnie z dwóch aspektów: dostępności komunikacją miejską oraz kosztów usług komunalnych (np. mediów). Zdecydowanie najczęściej narzekają jednak na słabą dostępność miejsc parkingowych. W tym obszarze widoczna jest pewna rozbieżność

oczekiwań przedsiębiorców i mieszkańców. Mieszkańcy dość często zgłaszali zastrzeżenia względem utrudnionego parkowania, czy „dzikiego” zajmowania miejsc, jednocześnie jednak argumentują, że w przestrzeni kwartałów priorytetem nie jest zagwarantowanie miejsc parkingowych, lecz inne aspekty, które omówiono w dalszej części opracowania. Przedsiębiorcy do miejsc parkingowych przywiązują wyraźnie większą wagę.

- Dostępność komunikacją miejską: 77,8;
- Koszt usług komunalnych w tym miejscu (np. media): 30,2;
- Wielkość lokalnej konkurencji: 20,6;
- Wielkość rynku/liczba klientów: 19,0;
- Koszty najmu/zakupu budynku w tym miejscu: 9,5;
- Dostępność samochodem: 4,8;
- Bezpieczeństwo (np. ryzyko kradzieży, włamań): 1,6;
- Dostępność miejsc parkingowych: -66,7.

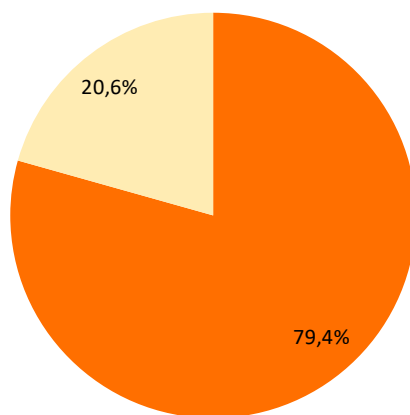
Względne zadowolenie przedsiębiorców z aktualnego miejsca prowadzenia działalności gospodarczej potwierdza fakt, że wyłącznie 20,6% z nich rozważa przeniesienie firmy w inne miejsce, gdyby nadarzyła się ku temu dobra okazja. Przeniesienie działalności jest rozważane głównie ze względu na:

- Utrudnione parkowanie, w tym parkowanie klientów;
- Przeciągające się remonty, które utrudniają dostęp klientom;
- Niedużą sprzedaż/rynek zbytu.

Pojedyncze osoby wskazały również: wysokie ryzyko włamań, hałas, dużą konkurencję w okolicy oraz podniesienie czynszu.

W badanej próbie nie znalazł się jednak ani jeden podmiot, który na pewno w najbliższym czasie zmieni miejsce prowadzenia działalności. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku.

Rysunek 17. Plany przedsiębiorców w zakresie ewentualnego przeniesienia działalności w inne miejsce $N=63$

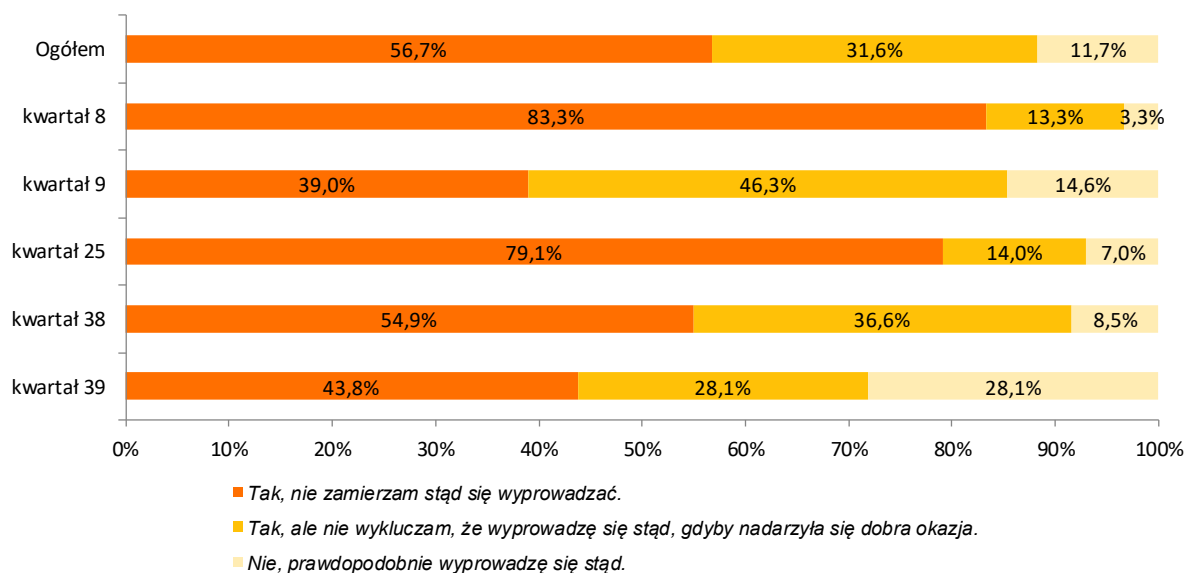

- Nie, zamierzam nadal prowadzić działalność w tym miejscu.
- Tak, nie wykluczam przeniesienia działalności jeśli nadarzy się dobra okazja.

4. Opinie na temat przyszłego kształtu wnętrz kwartałów

W kolejnym rozdziale zebrano informacje na temat postaw i preferencji mieszkańców w odniesieniu do przyszłego kształtu wnętrz kwartałów. W pierwszej kolejności ustalono czy mieszkańcy wiążą swoją przyszłość z aktualnym miejscem zamieszkania. 56,7% mieszkańców nie zamierza przeprowadzać się i swoją przyszłość jednoznacznie wiąże z obecnym miejscem zamieszkania. Taka opinia jest najpowszechniejsza wśród mieszkańców kwartałów nr 8 (83,3% respondentów nie zamierza się wyprowadzać) i 25 (79,1% respondentów nie zamierza się wyprowadzać). W pozostałych kwartałach omawiany odsetek jest wyraźnie niższy – w kwartale 9 wynosi tylko 39,0%.

31,6% badanych nie wyklucza wyprowadzki gdyby nadarzyła się ku temu odpowiednia okazja. Ponadprzeciętne odsetki badanych zakładających możliwość przeniesienia się w inne miejsce odnotowano w przypadku kwartałów nr 9 (46,3%) i 38 (36,6%). Z kolei wyraźnie najslabiej związani ze swoim aktualnym miejscem zamieszkania wydają się być mieszkańcy kwartału 39, bowiem 28,1% z nich uważa przeprowadzkę za prawdopodobną, a kolejne 28,1% bierze ją pod uwagę, jeśli nadarzy się ku temu dobra okazja. Szczegółowe dane przedstawiono na rysunku.

Rysunek 18. Wiązanie przyszłości z aktualnym kwartałem zamieszkania przez jego mieszkańców*N=342*

W następnej kolejności zbadano jak ważne są dla mieszkańców wybrane sprawy związane z różnymi aspektami funkcjonowania wewnątrz kwartałów. Analizę zebranych informacji oparto o technikę różnic netto. Zgodnie z nią odpowiedzi respondentów rejestrowane są na pięciostopniowych skalach istotności danego aspektu. Następnie od procentowego wskaźnika odpowiedzi przypadającego na dwie ostatnie cyfry skali (największa istotność) odejmowany jest procentowy wskaźnik odpowiedzi przypadający na dwie pierwsze cyfry skali (najmniejsza istotność), w ten sposób otrzymujemy syntetyczny wskaźnik mieszczący się zawsze w przedziale od -100 do 100, gdzie im wyższa wartość wskaźnika tym większa istotność danego aspektu dla respondentów.

Uzyskane wskaźniki dla poszczególnych aspektów nieco różnią się kiedy w analizie weźmiemy pod uwagę kwartał zamieszkania. Niemniej, na podstawie odpowiedzi mieszkańców można uznać, że najważniejsze aspekty związane z wnętrzami kwartałów to ich funkcjonalność i estetyka. Kwartały zdaniem mieszkańców powinny spełniać swoje podstawowe funkcje jak gwarancja bezpieczeństwa, właściwe oświetlenie czy dostępność dla osób niepełnosprawnych (co związane powinno być m.in. z wyrównaniem nawierzchni i budowaniem podjazdów). Wyniki badania wskazują również za dużą wagę, którą mieszkańcy przywiązują do estetyki kwartału,

w tym przede wszystkim budynków oraz terenów zielonych. Mniej istotnym aspektem jest rekreacja. Wprawdzie w każdym z kwartałów podnoszono konieczność zapewnienia dostępnych dla mieszkańców terenów zielonych, jednak nie wszędzie wagę przywiązuje się do dostępności miejsc wypoczynku (np. ławek, placów zabaw) dla dorosłych i dzieci. Zdecydowanie mniejsze znaczenie ma aspekt komunikacyjny. Powszechna opinia o tym, że kwartał powinien zapewniać dostępne miejsca parkingowe, odnotowana została wyłącznie wśród mieszkańców kwartału 38. Jednocześnie jednak należy zauważyć, że mieszkańcy tego kwartału docenili istotność zdecydowanej większości omawianych aspektów – ich zdaniem kwartał powinien wypełniać bardzo różnorodne funkcje, stąd trudno odszukać jednoznaczne priorytety. Szczegółowe dane zebrano w poniższej tabeli. Kolorem zielonym oznaczono aspekty szczególnie istotne, dla których wskaźnik netto wyniósł co najmniej 66,6.

Tabela 3. Istotność poszczególnych aspektów funkcjonowania wewnątrz kwartałów w opinii mieszkańców $N=342$

Wybrane aspekty	Ogółem	kwartał 8	kwartał 9	kwartał 25	kwartał 38	kwartał 39
Bezpieczeństwo wewnątrz kwartału	89,4%	96,7%	78,9%	95,3%	95,8%	100,0%
Estetyka budynków (np. wygląd i stan elewacji)	88,6%	96,7%	92,7%	83,7%	100,0%	53,1%
Dostępność kwartału dla osób niepełnosprawnych (np. wyrównanie nawierzchni, podjazdy)	86,3%	93,3%	87,8%	76,7%	94,4%	81,3%
Estetyka i dostępność terenów zielonych	82,7%	86,7%	76,4%	81,4%	97,2%	75,0%
Oświetlenie	82,5%	90,0%	68,3%	81,4%	97,2%	100,0%
Właściwe gospodarowanie odpadami	77,2%	90,0%	78,0%	67,4%	100,0%	37,5%
Dostępność miejsc wypoczynku (np. ławek, stolików, wiat)	63,5%	90,0%	37,4%	61,6%	94,4%	75,0%
Dostępność miejsc do wypoczynku z dzieckiem (np. plac zabaw, boisko)	55,3%	33,3%	45,5%	60,5%	74,6%	56,3%
Dostępność miejsc parkingowych	40,4%	20,0%	8,1%	46,5%	91,5%	53,1%
Wyburzenie murów dzielących podwórza	16,7%	-10,0%	-21,1%	20,9%	66,2%	65,6%

Próba usystematyzowania dotychczas zebranych informacji było zadanie respondentom kolejnego pytania, w którym wprost wyszczególniono cztery aspekty funkcjonowania wewnątrz kwartałów związane z komunikacją (miejsca parkingowe), wypoczynkiem, rekreacją i aspektem

społecznym (kwartał jako miejsce spotkań mieszkańców). Zadaniem respondentów było uszeregowanie poszczególnych aspektów od najważniejszego do najmniej ważnego. Ankietowani brali tutaj pod uwagę nie tylko stan obecny, ale przede wszystkim to jak kwartał powinien funkcjonować w przyszłości.

W tabeli zostały przedstawione średnie pozycje wybranych funkcji na liście zhierarchizowanej, przedstawione za pomocą mediany (skala 1-4). Wyniki ponownie przedstawiono w rozróżnieniu na poszczególne kwartały oraz ogółem. Analiza uzyskanych odpowiedzi potwierdza powyższe obserwacje. Jeśli zapewni się podstawowe funkcje związane np. z bezpieczeństwem, kwartał jako miejsce wypoczynku to wizja najbardziej pożądana przez mieszkańców. Potencjał ma również kwartał funkcjonujący jako miejsce rekreacji, szczególnie w przypadku kwartałów nr 25 i 38. Po raz kolejny potwierdziło się, że kwartał w ocenie mieszkańców nie powinien być tylko parkingiem dla pojazdów.

Tabela 4. Hierarchia funkcji jakie w przyszłości powinny pełnić wnętrza kwartałów $N=342$

Wybrane funkcje	Ogółem	kwartał 8	kwartał 9	kwartał 25	kwartał 38	kwartał 39
Miejsce wypoczynku	2	2	2	2	2	1,5
Miejsce rekreacji	3	3	3	2	2	3
Miejsce spotkań mieszkańców	3	2,5	3	3	3	2
Parking dla pojazdów	4	4	4	3	4	3,5

Badanym zaprezentowano również cztery robocze wizje tego jaki motyw przewodni w przyszłości może mieć wnętrza kwartału. Zadaniem ankietowanych było uszeregowanie poszczególnych wizji zaczynając od tej, która wydaje się najbardziej atrakcyjna, a kończąc na tej, która wydaje się najmniej atrakcyjna. Wizje roboczo sformułowano na etapie konsultacji narzędzi badawczych jako zwięzłe opisy uwzględniające różny balans zieleni i miejsc parkingowych, a także balans między wypoczynkiem i aktywnością. Opisy przedstawione badanym podczas wywiadów znajdują się poniżej:

1. „Wyspa zieleni”. Niewiele betonu, cień drzew, koce piknikowe, hamaki, zimowa cieplarnia, bluszcz na elewacjach, małe ogródki dla mieszkańców. Priorytet zieleni nad miejscami parkingowymi.

2. „Księgozbiór”. Kwartal stylizowany na starą księgarnię. Drewno głównym surowcem, biblioteka, czytelnia, książkomaty, wygodne siedziska, lampki zapewniające dobre warunki do czytania po zmroku, gry planszowe. Równowaga między zielenią i miejscami parkingowymi.

3. „Stadion”. Kwartal zachęcający do aktywności. Oświetlone miejsca rekreacji, place zabaw dla dzieci, zimowe lodowisko, cykliczne olimpiady kwartałów. Równowaga między zielenią i miejscami parkingowymi.

4. „Kino samochodowe”. Przestronny, uporządkowany parking, wydzielone miejsca postoju dla samochodów, motocykli i rowerów, letnie kino plenerowe dla wszystkich, jesienne kino samochodowe dla zmotoryzowanych, oddzielna, mniejsza strefa zieleni. Priorytet miejsc parkingowych nad zielenią.

Analiza wyników po raz kolejny potwierdziła, że zdaniem mieszkańców zieleni powinna mieć priorytet nad miejscami parkingowymi. Mieszkańcy wszystkich kwartałów najwyżej ocenili wizję wyspy zieleni, najniżej kina samochodowego. Pomiędzy nimi znalazły się wizje stadionu (kwartału zachęcającego do aktywności fizycznej) oraz księgozbioru (kwartału zachęcającego do aktywności umysłowej).

Tabela 5. Hierarchia roboczych wizji przyszłości wewnątrz kwartałów $N=342$

Wybrane funkcje	Ogółem	kwartał 8	kwartał 9	kwartał 25	kwartał 38	kwartał 39
Wyspa zieleni	1	1	1	1	1	1
Stadion	3	3	2	3	3	2
Księgozbiór	3	2	3	2	2	3
Kino samochodowe	3	3	3	4	4	4

Do badanych skierowano również pytanie otwarte. Mieszkańcy w kilku słowach mogli tutaj opisać jak wyobrażają sobie nowe, zrewitalizowane wnętrze własnego kwartału w przyszłości. Analizę odpowiedzi mieszkańców przedstawiono w rozróżnieniu na poszczególne kwartały zamieszkania. Wypowiedzi najciekawsze i zawierające najwięcej elementów wspólnych dla opinii mieszkańców przedstawiono poniżej:

Kwartał 8:

Chciałabym, aby było trochę tak jak u koleżanki, jakaś piaskownica na środku, ale też miejsce na grilla, jakiś ogródek z kwiatami, żeby było gdzie z koleżanką kawki się napić - tak żeby nie trzeba było siedzieć w domu.

Chciałabym, aby było miejsce do siedzenia i jakiś ogródek, coś zielonego i aby był porządek na podwórku jeśli chodzi o śmieci.

Parkingi nie powinny przeszkadzać mieszkańcom. Mieszkańcy powinni mieć miejsce na spotkanie i wypoczynek, jakiś kawałek dla dzieci. Podjazdy na wózki zrobić i wyrównać nawierzchnię na podwórku.

Kwartał 9:

Czysto i bezpiecznie.

Estetyka, zieleni, przestrzeń, parking, bezpieczeństwo.

Żeby był estetyczny, żeby było zielono, czysto.

Kwartał 25:

Parkany, skwerki, bardziej kolorowe kamienice.

Zagospodarowanie wnętrza kwartału zielenią, skalniakami.

Zmiana elewacji i ocieplenie kamienic.

Kwartał 38:

Czysto, schludnie. Wyremontowane kamienice i zagospodarowane oficyny.

Żeby było bardziej zorganizowane i estetyczne i spełniało określone funkcje, przestrzeń zieleni, parkingowa.

Kwartał 39:

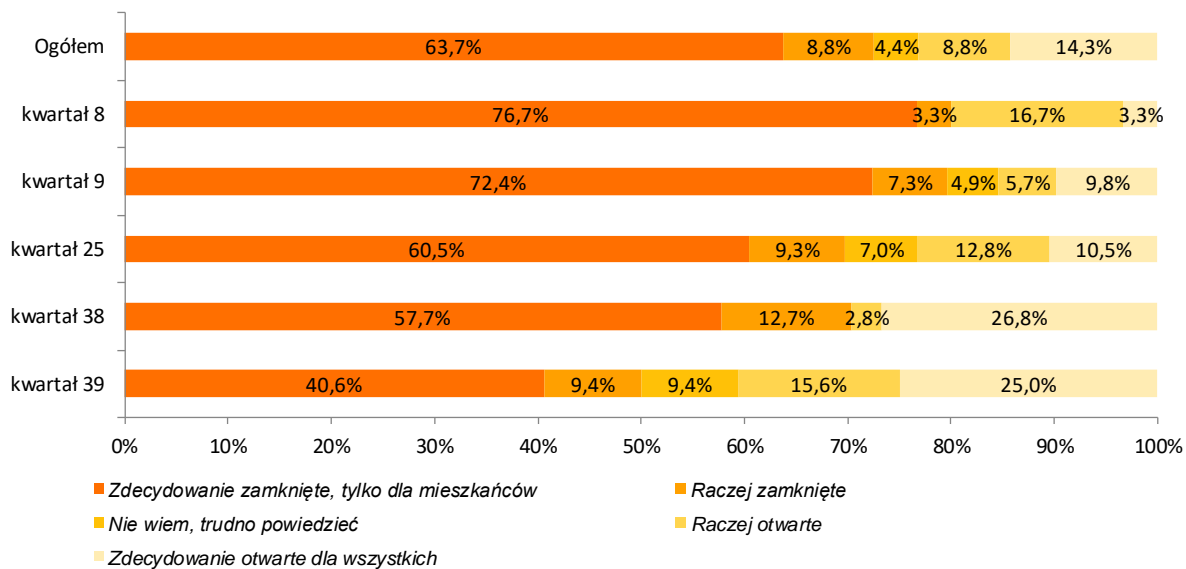
Czysto, schludnie, zielono, bezpiecznie.

Małe mini place zabaw dla dzieci, ławeczka, odpowiednie oświetlenie, rozebrać stare budynki.

Mniej samochodów, ławeczka, place zabaw.

Na koniec omawianego bloku pytań warto również przedstawić stosunek badanych względem dostępności kwartału dla osób z zewnątrz. 63,7% respondentów uważa, że wewnątrz kwartału powinno być dostępne tylko dla mieszkańców, a więc zamknięte. Jest to zdecydowanie najpopularniejsza odpowiedź dla mieszkańców każdego z badanych kwartałów. Największe odsetki zwolenników zamknięcia kwartałów odnotowano w przypadku mieszkańców kwartałów nr 8 i 9, najmniejszy, ale nadal dość wysoki, w przypadku mieszkańców kwartału 39. Szczegółowe dane znajdują się na kolejnym rysunku.

Rysunek 19. Stosunek mieszkańców względem dostępności kwartału dla osób z zewnątrz $N=342$

5. Gotowość uczestnictwa w działaniach rewitalizacyjnych

W trakcie badania zrealizowanego wśród mieszkańców poruszono problem gotowości mieszkańców do uczestnictwa w rozstrzyganiu o sprawach zagospodarowania wnętrza kwartału oraz w działaniach rewitalizacyjnych.

W pierwszej kolejności ustalono uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnych wspólnot. 24,3% badanych w ciągu ostatnich 12 miesięcy uczestniczyło w co najmniej jednym spotkaniu z udziałem mieszkańców osiedla/domu w ważnej dla mieszkańców sprawie. W działaniach podejmowanych wspólnie z mieszkańcami osiedla/domu wzięło udział w tym czasie 16,4% ankietowanych. W sprawy dzielnicy lub całego miasta angażowało się zdecydowanie mniej respondentów. W co najmniej jednym spotkaniu dotyczącym spraw ważnych dla mieszkańców dzielnicy/miasta wzięło udział 4,1% badanych. W działaniach wspólnych dla całej dzielnicy/miasta udział wzięło wyłącznie 3,2% respondentów.

Odpowiedzi istotnie różnią się pod względem kwartału zamieszkania ankietowanych. Zróżnicowanie to jest silniejsze niż zróżnicowanie wynikające z cech demograficznych takich jak płeć, czy wiek respondentów. Najlepiej zaktywizowani na rzecz lokalnych społeczności są mieszkańcy kwartału 38, spośród których 59,2% wzięło udział w co najmniej jednym z opisywanych wyżej przedsięwzięć. Na kolejnych miejscach znalazły się:

- Kwartal 25: 46,5% aktywnych;
- Kwartal 39: 43,7% aktywnych;
- Kwartal 9: 28,5% aktywnych;
- Kwartal 8: 16,7% aktywnych.

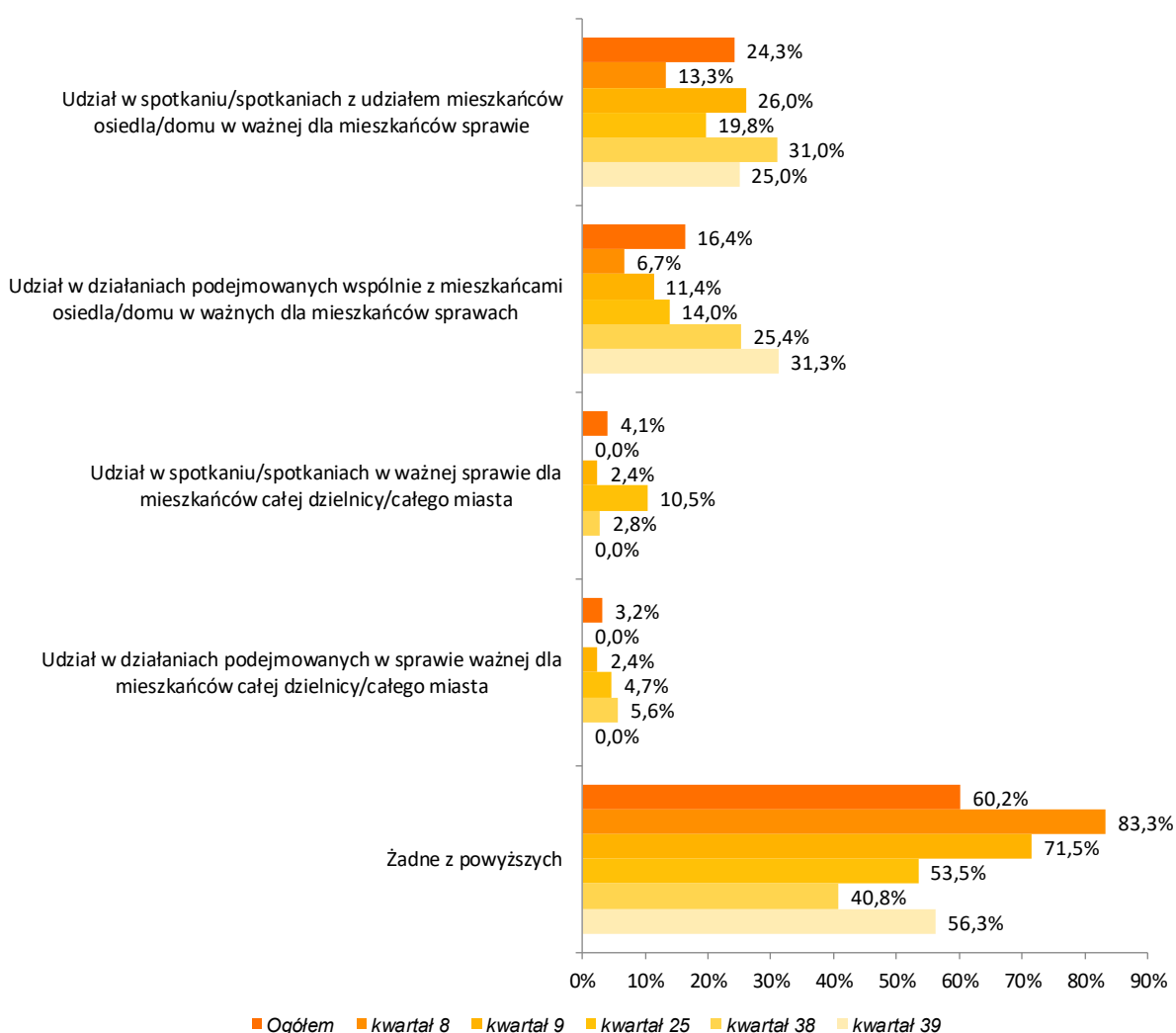
Pogłębiona analiza wyników badania potwierdza również, że uczestnictwo w życiu lokalnych społeczności jest zależne od posiadanego wykształcenia. W co najmniej jednej z wymienionych wyżej aktywności w ciągu ostatniego roku wzięło bowiem udział:

- 51,5% osób z wykształceniem wyższym;

- 40,6% osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym;
- 35,8% osób z wykształceniem średnim zawodowym/policealnym;
- 34,2% osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym;
- 12,5% osób z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym.

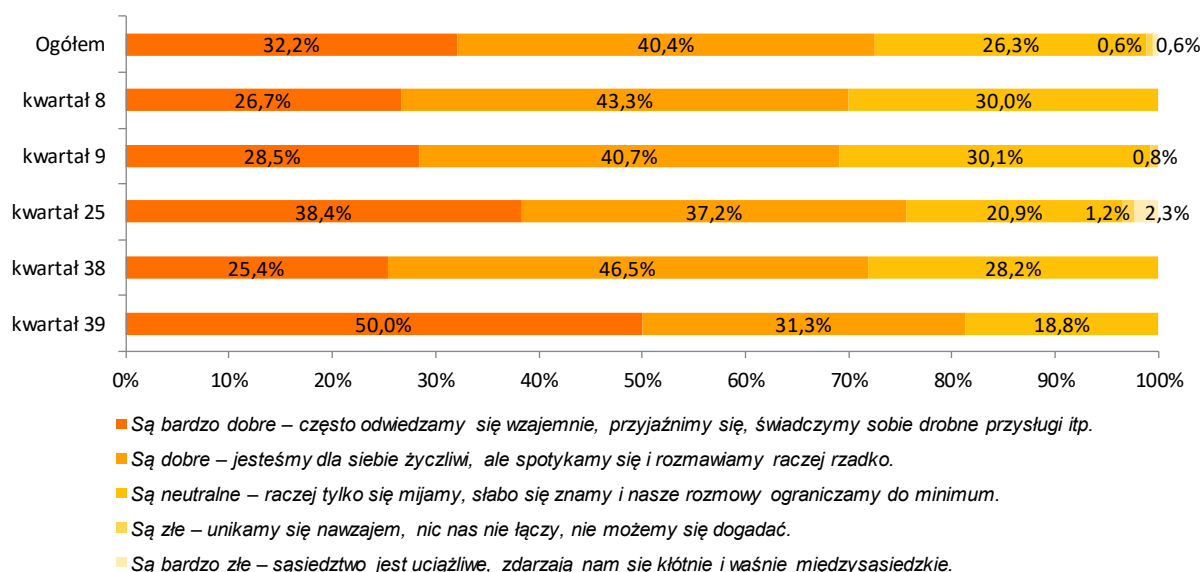
Szczegółowe dane znajdują się na rysunku.

Rysunek 20. Uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnych wspólnot $N=342$

Na chęć uczestnictwa we wspólnych przedsięwzięciach mają z pewnością wpływ relacje z najbliższymi sąsiadami. Pozytywnym symptomem w kontekście rewitalizacji jest fakt, że mieszkańcy na ogół dobrze oceniają swoje wzajemne relacje. 32,2% badanych deklaruje bardzo dobre relacje z sąsiadami, oparte o wzajemne odwiedziny, przyjaźń, drobne przysługi. 40,4% badanych ocenia relacje dobrze, bowiem oparte są one na życzliwości, choć spotkania i rozmowy są raczej rzadkie. Na neutralny charakter relacji (mijanie się, słaba znajomość, ograniczane do minimum rozmowy) wskazało 26,3% badanych. Wyłącznie 1,2% ankietowanych ocenia relacje z sąsiadami jako złe lub bardzo złe. Relacje z sąsiadami są oceniane na podobnym poziomie w każdym z badanych kwartałów. Szczegółowe dane znajdują się na poniższym rysunku.

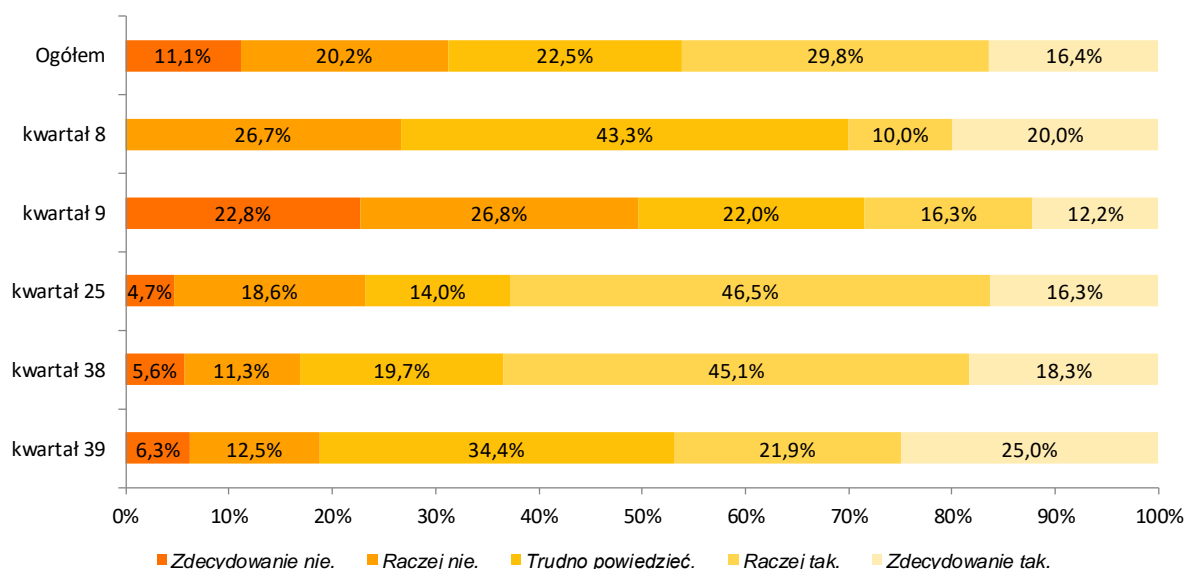
Rysunek 21. Relacje mieszkańców z najbliższymi sąsiadami $N=342$

Mieszkańcom zadano również kilka dodatkowych pytań, na podstawie których można ocenić ich gotowość do uczestnictwa w działaniach dotyczących zagospodarowania wnętrza kwartałów. 46,2% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że mieszkańcy kwartału są ze sobą zżyci. Wynik ten potwierdza wcześniejszą obserwację dotyczącą dobrych na ogół relacji z sąsiadami.

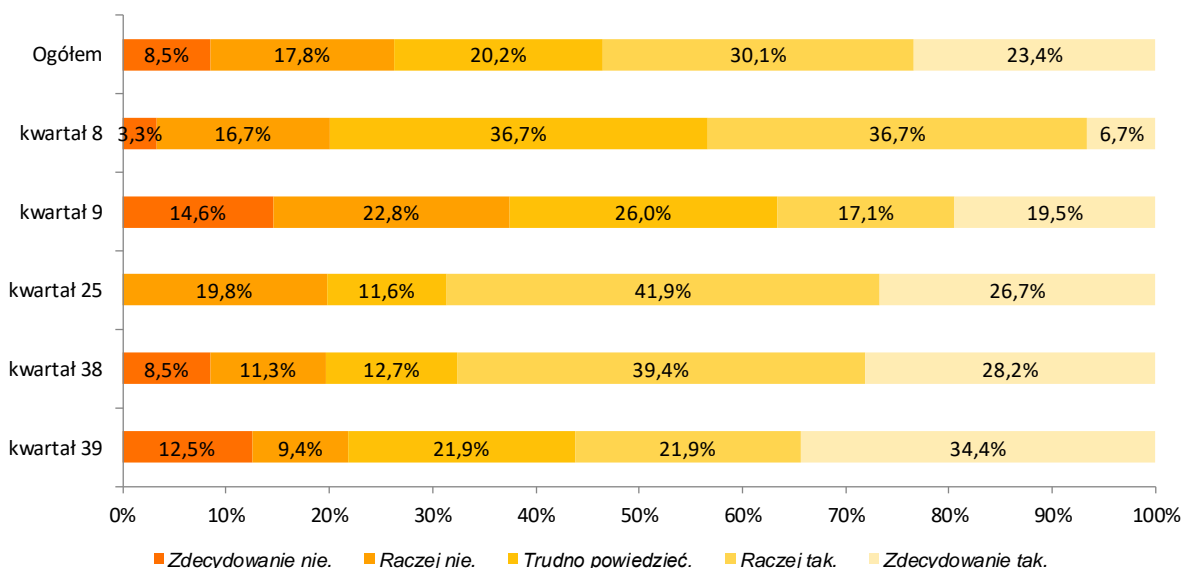
W przypadku dwóch kwartałów odsetek zgadzających się ze stwierdzeniem był wyraźnie wyższy. Mowa o kwartałach nr 25 i 38 (odpowiednio 62,8% i 63,4% zgadzających się). Można zatem przypuszczać, że mieszkańcy tych kwartałów tworzą najbardziej nieobcą społeczność.

Rysunek 22. Zgoda ze stwierdzeniem: „mieszkańcy kwartału są ze sobą zżyci” *N=342*

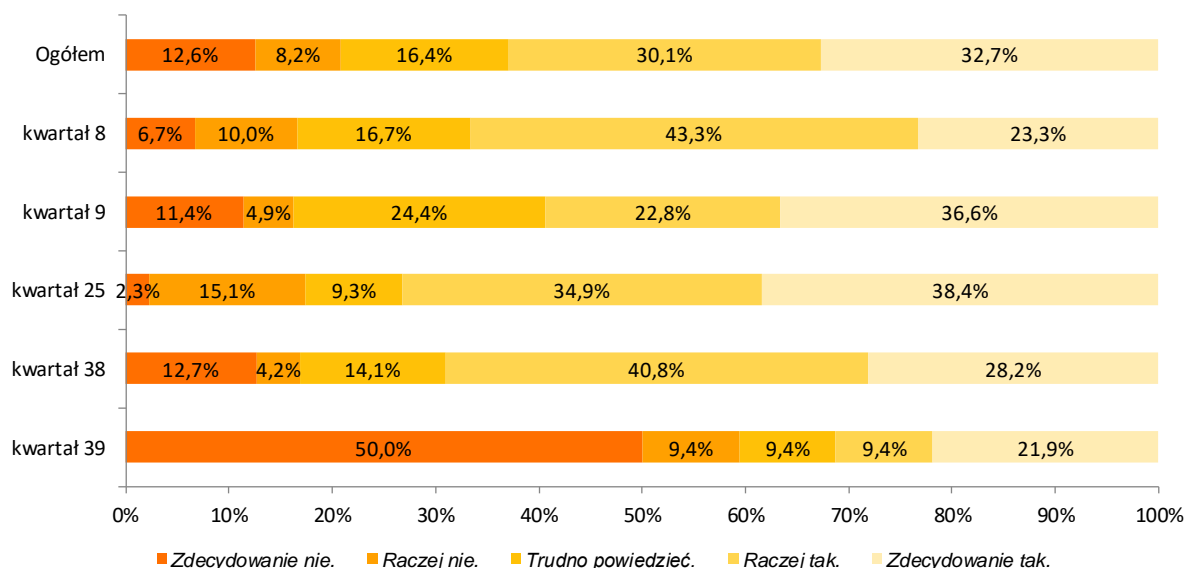
Obserwację o najlepiej funkcjonujących społecznościach w kwartałach 25 i 38 potwierdzają odpowiedzi na kolejne pytanie. Zdaniem 68,6% mieszkańców kwartału 25 i 67,6% mieszkańców kwartału 38 mieszkańcy kwartału byliby gotowi czasem wspólnie angażować się na jego rzecz (np. dbać o tereny zielone). Najniższą gotowość do wspólnej pracy deklarują mieszkańcy kwartału 9 (36,6% zgadzających się ze stwierdzeniem).

Rysunek 23. Zgoda ze stwierdzeniem: „mieszkańcy kwartału byłoby gotowi czasem wspólnie angażować się na jego rzecz (np. dbać o tereny zielone)” $N=342$

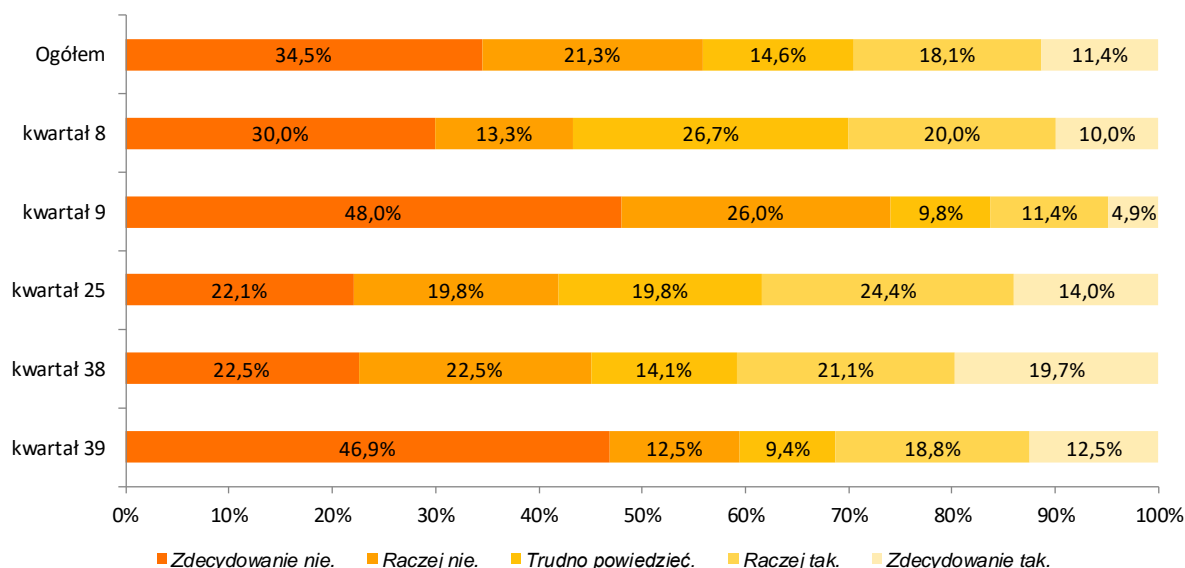
W następnym pytaniu ankietowanych poproszono wprost o ustosunkowanie się do stwierdzenia: „przyłączył(a)bym się do innych mieszkańców jeśli chcieliby oni wspólnie angażować się na rzecz kwartału”. Odpowiedzi raczej tak i zdecydowanie tak stanowiły w tym przypadku 62,8% ogółu zebranych. Największe ich odsetki odnotowano w przypadku mieszkańców kwartałów nr 25, 38 i 8. Na tle innych wyraźnie wyróżnia się tutaj kwartał 39, bowiem 50,0% badanych mieszkańców zdecydowanie wyklucza przyłączenie się do innych mieszkańców.

Rysunek 24. Zgoda ze stwierdzeniem: „przyłączył(a)bym się do innych mieszkańców jeśli chcieliby oni wspólnie angażować się na rzecz kwartału” $N=342$

O chęci zaangażowania się w zmiany świadczą również odpowiedzi na kolejne pytanie. Ze stwierdzeniem: „mógłbym zostać lokalnym liderem (liderką) i próbować przekonać innych mieszkańców do współpracy na rzecz kwartału” zgodziło się łącznie 29,5% badanych co uznać należy za odsetek wysoki. Najwięcej potencjalnych liderów odnotowano w kwartałach 25 i 38 (odpowiednio 38,4% oraz 40,8%), najmniej natomiast w kwartale 9 (16,3%). W tym ostatnim kwartale również najwięcej osób zdecydowanie wykluczyło swój udział jako lidera zmian (48,0%).

Rysunek 25. Zgoda ze stwierdzeniem: „mógłbym zostać lokalnym liderem (liderką) i próbować przekonać innych mieszkańców do współpracy na rzecz kwartału” $N=342$

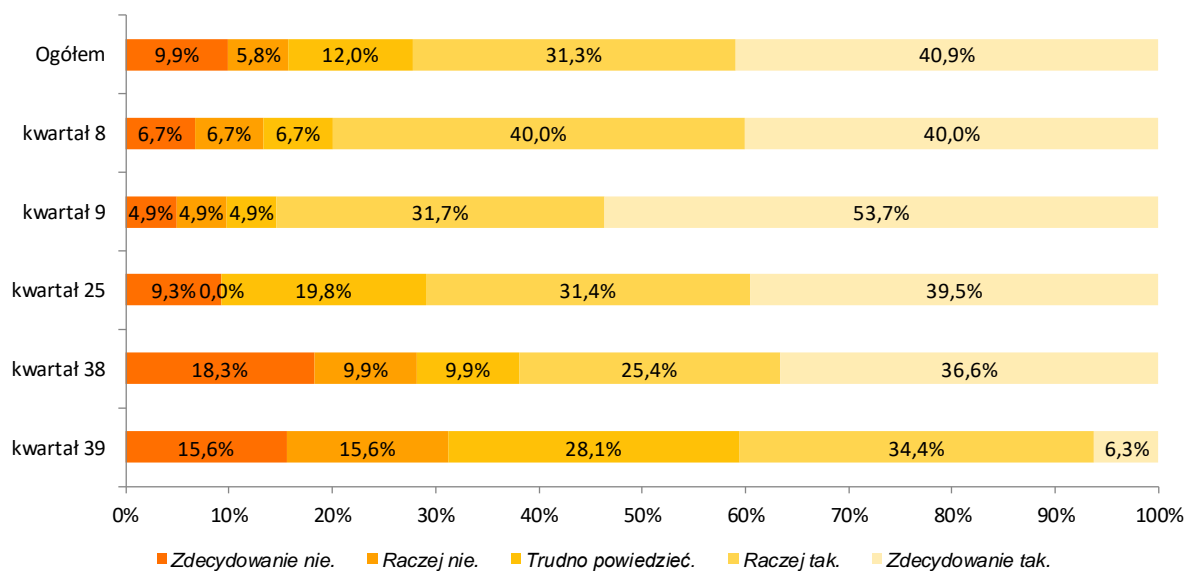

W kontekście celów badania istotne było skierowanie do respondentów pytania o chęć uczestnictwa w rozstrzygnięciu o sprawach przyszłego zagospodarowania wnętrza kwartału. Uczestniczyć w rozstrzygnięciu chciałoby 72,2% badanych, w tym w poszczególnych kwartałach:

- Kwartal 8: 80,0%;
- Kwartal 9: 85,4%;
- Kwartal 25: 70,9%;
- Kwartal 38: 62,0%;
- Kwartal 39: 40,7%.

Po raz kolejny zatem potwierdza się, że mimo sporej dotychczasowej aktywności mieszkańców kwartału 39, będzie ich prawdopodobnie relatywnie trudniej nakłonić do kolejnych działań na rzecz kwartału.

Rysunek 26. Zgoda ze stwierdzeniem: „chciałbym uczestniczyć w rozstrzyganiu o sprawach przyszłego zagospodarowania wnętrza kwartału” $N=342$

Podsumowanie

W niniejszym badaniu wzięło udział 342 mieszkańców pięciu wybranych kwartałów zabudowy mieszkaniowej zlokalizowanych przy Alei Wojska Polskiego na odcinku od Placu Szarych Sze-regów do Placu Zwycięstwa w Szczecinie oraz 63 przedsiębiorców, których działalność uloko-wana jest w obrębie wyznaczonych kwartałów. Badanie miało charakter ilościowy i prze-pro-wadzono je techniką wywiadów bezpośrednich realizowanych w mieszkaniach/siedzibach firm lub ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Wyniki badania pozwoliły ustalić, że obecnie poszczególne kwartały wykorzystywane są głów-nie jako miejsca pozostawiania pojazdów i rzadziej jako miejsca spotkań, czy wymiany opinii mieszkańców połączonej z wypoczynkiem na powietrzu. Wyraźnie rzadziej mieszkańcy dbają tutaj o zieleń czy spędzają czas z dziećmi/wnukami.

Analiza wyników badań przekonuje, że kwartały nie są postrzegane dobrze. Respondenci zwracali uwagę szczególnie na zły stan nawierzchni, małą liczbę terenów zielonych (względnie ich zaniedbanie), niewielką liczbę miejsc wypoczynku (względnie ich nieestetyczny wygląd) oraz nieestetyczne elewacje budynków. Kwartały nie są atrakcyjne dla seniorów, ani dla dzieci i młodzieży, nie można tu również miło spędzić czasu, choćby na rekreacji. Są natomiast nie-uporządkowane, nieremontowane, a same budynki nierzadko źle ogrzewane i zawilgocone. Ankietowani byli jednak zgodni co do tego, że poszczególne kwartały mają swój potencjał i należałoby je obudzić. Uświadomiona potrzeba rewitalizacji jest bardzo widoczna.

Zdecydowana większość badanych wiąże swoją przyszłość z aktualnym miejscem zamieszka-nia. Dodatkowo, badani przedsiębiorcy na ogół nadal chcą prowadzić działalność w obrębie kwartałów. W świetle wyników badania nie ulega wątpliwości, że kwartały powinny zapewnić podstawowe funkcje, których obecnie nie wypełniają dostatecznie. Chodzi o gwarancję bez-pieczeństwa, odpowiednie oświetlenie, czy właściwe gospodarowanie odpadami. Zapewnienie podstawowych funkcjonalności powinno pozwolić na wprowadzenie kolejnych udogodnień oczekiwanych przez mieszkańców i przedsiębiorców. Badani chcieliby aby w przyszłości kwar-tały były przede wszystkim miejscami wypoczynku, aby „nie trzeba było siedzieć w domu”.

Mieszkańcy zdecydowanie wybierają wizję, w której jest niewiele betonu, a w zamian cień drzew, koce piknikowe, hamaki, zimowa cieplarnia, bluszcz na elewacjach, czy małe ogródki dla mieszkańców. Priorytet zieleni nad miejscami parkingowymi jest silnie dostrzegalny w opiniach większości badanych.

Zdecydowanie pozytywnym symptomem jest deklarowana przez mieszkańców gotowość uczestnictwa w działaniach rewitalizacyjnych. Mieszkańcy mają na ogół dobre relacje z sąsiadami i duża część z nich nie tylko chce mieć wpływ na to jak w przyszłości ich miejsce zamieszkania będzie wyglądać, ale także bezpośrednio zaangażować się w zmiany lub nawet zostać liderem, który do wspólnej pracy na rzecz кварталу przekonywać mógłby innych.

Spis rysunków i tabel

Rysunek 1. Rozmieszczenie badanych kwartałów na mapie Szczecina	7
Rysunek 2. Kwartały realizacji badania mieszkańców N=342	9
Rysunek 3. Płeć respondentów N=342	10
Rysunek 4. Wiek respondentów N=342	11
Rysunek 5. Wykształcenie respondentów N=342	12
Rysunek 6. Okres zamieszkania respondentów w aktualnym miejscu N=342	13
Rysunek 7. Płeć badanych przedsiębiorców N=63	14
Rysunek 8. Wiek badanych przedsiębiorców N=63	15
Rysunek 9. Wykształcenie badanych przedsiębiorców N=63	16
Rysunek 10. Czas prowadzenia działalności gospodarczej w obecnym miejscu N=63	17
Rysunek 11. Parkowanie pojazdów we wnętrzach kwartałów przez mieszkańców N=342	18
Rysunek 12. Częstość rozmów z innymi mieszkańcami wewnątrz kwartału N=342	19
Rysunek 13. Wypoczynek na powietrzu wewnątrz kwartału N=342	20
Rysunek 14. Dbłość o zielen wewnątrz kwartału N=342	21
Rysunek 15. Wyprowadzanie zwierząt domowych w przestrzeń kwartału N=342	21
Rysunek 16. Spędzanie czasu z dziećmi w przestrzeni wspólnej kwartału N=342	22
Rysunek 17. Plany przedsiębiorców w zakresie ewentualnego przeniesienia działalności w inne miejsce N=63	30
Rysunek 18. Wiązanie przyszłości z aktualnym kwartałem zamieszkania przez jego mieszkańców N=342	32
Rysunek 19. Stosunek mieszkańców względem dostępności kwartału dla osób z zewnątrz N=342	38
Rysunek 20. Uczestnictwo mieszkańców w życiu lokalnych wspólnot N=342	40
Rysunek 21. Relacje mieszkańców z najbliższymi sąsiadami N=342	41
Rysunek 22. Zgoda ze stwierdzeniem: „mieszkańcy kwartału są ze sobą zżyci” N=342	42
Rysunek 23. Zgoda ze stwierdzeniem: „mieszkańcy kwartału byłiby gotowi czasem wspólnie angażować się na jego rzecz (np. dbać o tereny zielone)” N=342	43
Rysunek 24. Zgoda ze stwierdzeniem: „przyłączył(a)bym się do innych mieszkańców jeśli chcieliby oni wspólnie angażować się na rzecz kwartału” N=342	44

Rysunek 25. Zgoda ze stwierdzeniem: „mógłbym zostać lokalnym liderem (liderką) i próbować przekonać innych mieszkańców do współpracy na rzecz kwartału” N=342..... 45

Rysunek 26. Zgoda ze stwierdzeniem: „chciałbym uczestniczyć w rozstrzyganiu o sprawach przyszłego zagospodarowania wnętrza kwartału” N=342 46

Tabela 1. Opinie mieszkańców dotyczące postrzegania wnętrza kwartału N=342 24

Tabela 2. Opinie mieszkańców dotyczące postrzegania wnętrza kwartału -2 N=342 26

Tabela 3. Istotność poszczególnych aspektów funkcjonowania wnętrza kwartałów w opinii mieszkańców N=342 33

Tabela 4. Hierarchia funkcji jakie w przyszłości powinny pełnić wnętrza kwartałów N=342 .34

Tabela 5. Hierarchia roboczych wizji przyszłości wnętrza kwartałów N=342..... 35